

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
Η' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Γ'
Τετάρτη 20 Φεβρουαρίου 2008

ΘΕΜΑΤΑ

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Συζήτηση επί Διαδικαστικού θέματος, σελ. 21
 2. Συζήτηση επί της Αναθεώρησης του Συντάγματος.
- Πρώτη Ενότητα: Συζήτηση επί των άρθρων 14 παρ. 9, 17 παρ. 1 και Προσθήκη, 20 παρ. 1, 22 παρ. 1 και 117 παρ. 7, σελ. 21, 31

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί Διαδικαστικού θέματος:

ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Χ., σελ. 21
ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ Α., σελ. 21, 48

Β. Επί της Αναθεώρησης του Συντάγματος και επί των άρθρων της Πρώτης ενότητας: Άρθρα 14 παρ. 9, 17 παρ. 1 και Προσθήκη, 20 παρ. 1, 22 παρ. 1 και 117 παρ. 7

ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ Κ., σελ. 31, 32
ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ Θ., σελ. 44, 45
ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ Α., σελ. 33, 35
ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Ε., σελ. 45, 46
ΚΟΥΒΕΛΗΣ Φ., σελ. 36, 37
ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ Κ., σελ. 43
ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ Α., σελ. 21, 31, 32, 33, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47

ΜΠΟΥΓΑΣ Ι., σελ. 40
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Π., σελ. 41, 42
ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΥ Φ., σελ. 42
ΠΛΕΥΡΗΣ Α., σελ. 37
ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ., σελ. 47
ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ Γ., σελ. 46

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Η' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

ΙΒ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Γ'

Τετάρτη 20 Φεβρουαρίου 2008

Αθήνα, σήμερα στις 20 Φεβρουαρίου 2008, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.12' συνήλθε σε συνεδρίαση στην Αίθουσα της Γερουσίας η Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος υπό την προεδρία της Προέδρου αυτής κ. **ΑΝΝΑΣ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ**.

Κατά τη συνεδρίαση ήσαν παρόντες οι Βουλευτές κ.κ. Αγοραστός Κωνσταντίνος, Βαρβιτσιώτης Μιλτιάδης, Γκιουλέκας Κωνσταντίνος, Δένδιας Νικόλαος – Γεώργιος, Θαλασσινός, Καλλιώρας Ηλίας, Καραμάριος Αναστάσιος, Κεφαλογιάννης Εμμανουήλ, Μαρκογιαννάκης Χρήστος, Μαρκόπουλος Κωνσταντίνος, Μητσotάκης Κυριάκος, Μπεκίρης Μιχαήλ, Μπενάκη – Ψαρούδα Άννα, Μπούγας Ιωάννης, Τζαβάρας Κωνσταντίνος, Παναγιωτόπουλος Παναγιώτης (Πάνος), Παπακώστα- Σιδηροπούλου Κατερίνα, Πατριανάκου Φεβρωνία, Σαλμάς Μάριος, Τραγάκης Ιωάννης, Τρυφωνίδης Γεώργιος, Αλυσανδράκης Κωνσταντίνος, Κανταρτζής Αχιλλέας, Κουμπούρης Δήμος, Κουβέλης Φώτιος, Τσούκαλης Νικόλαος και Πλεύρης Αθανάσιος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Καλημέρα σας. Είμαστε που είμαστε λίγοι και τώρα είμαστε ακόμα λιγότεροι.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Αλλά εκλεκτοί!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ναι, ναι, εκεί συμφωνώ απόλυτα!

Θα αρχίσουμε, τη συνεδριάσή μας, από τις 10.15' και ίσως, όταν υπάρχουν άλλες συνεδριάσεις, κύριε Μαρκογιαννάκη, καλό είναι αυτή να αρχίζει στις δέκα, ώστε τουλάχιστον μέχρι τις εντεκάμισι, περίπου, που θα αρχίζουν οι άλλες συνεδριάσεις να έχουν κάνει τη συνεισφορά τους οι συνάδελφοι.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Εγώ δεν μπορώ να καταλάβω. Είχα πει η επόμενη συνεδρίαση της Επιτροπής Δημόσιας

Διοίκησης να μπει στις δυο η ώρα και ξαφνικά μπαίνει στις έντεκα. Πώς μπήκε δεν ξέρω!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Θα συνεννοηθώ με τις υπηρεσίες, αλλά είναι πρόβλημα των Προέδρων. Πρέπει να συνεννοηθούμε με τους Προέδρους.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΚΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, η σημασία αυτής εδώ της Επιτροπής είναι πολύ μεγάλη, θα πρέπει, λοιπόν, ως σταθερά να λαμβάνεται πάντα ότι αμετακινήτως, αυτή η Επιτροπή έχει μια συγκεκριμένη ώρα και να ρυθμίζονται τα επόμενα με βάση αυτήν την Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψιν, κύριε Μακρογιαννάκη. Αύριο έχουν προσδιοριστεί, δεν ξέρω ποιες, αλλά από την επόμενη εβδομάδα θα υπάρχει άνεση γι' αυτήν την Επιτροπή.

Σήμερα, λοιπόν, θα διαπραγματευτούμε την πρώτη ενότητα που περιλαμβάνει τα άρθρα 14 παράγραφος 9, 17 παράγραφος 1 και προσθήκη, 20 παράγραφος 1, 22 παράγραφος 1 και 117 παράγραφος 7. Έχει διανεμηθεί μια πρόταση διατύπωσης, την οποία δίνει εγώ. Είναι φτιαγμένη σύμφωνα με τις προτάσεις που είχαν γίνει από τη Νέα Δημοκρατία στην προηγούμενη Αναθεωρητική Βουλή. Έχει διανεμηθεί μία πρόταση του κ. Πλεύρη και επίσης τώρα θα έρθει και μία πρόταση του κ. Μπούγα. Αν υπάρχει και άλλο ενδιαφέρον που θα προκύψει από τη συζήτηση, οι συνάδελφοι μπορούν να δίνουν αυτές τις προτάσεις, οι οποίες θα μοιράζονται, διότι, έτσι και αλλιώς, το κείμενο θα οριστικοποιηθεί πριν από την τελευταία συνεδρίαση που θα γίνει και η ψηφοφορία.

Οι προαναφερθείσες προτάσεις θα καταχωρισθούν στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό η Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Άννα Μπενάκη – Ψαρούδα καταθέτει για τα Πρακτικά τις προτάσεις, οι οποίες έχουν ως εξής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ο κ. Παναγιωτόπουλος, που προηγείται, είναι καθ' οδόν, με ειδοποίησε.

Θα προχωρήσουμε στους άλλους εισηγητές και το λόγο έχει ο κ. Γκιουλέκας, ειδικός εισηγητής της Πλειοψηφίας, για δέκα λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Μπαίνουμε κατ' αρχάς σήμερα, στις ενότητες των άρθρων. Προεισαγωγικά θα ήθελα δυο λόγια να σημειώσω, διότι μιλάμε για την Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος και είναι άξιο λόγου να ακουστούν κάποια πράγματα που αφορούν γενικότερα στη διαδικασία, η οποία ξεκίνησε την προηγούμενη εβδομάδα.

Κατ' αρχάς, επιχειρούμε την τρίτη κατά σειρά Αναθεώρηση του Συντάγματος του 1975, που, κατά γενική ομολογία, υπήρξε το μακροβιότερο Σύνταγμα βεβαίως, και το πιο δημοκρατικό, αφού ουσιαστικά από το 1975 είναι ο Καταστατικός Χάρτης της χώρας που ρυθμίζει το δημοκρατικό μας πολίτευμα. Βεβαίως, πρέπει να σημειώσουμε ότι οι Αναθεωρήσεις τόσο του 1981 όσο και του 2001 ουσιαστικά δεν μετέβαλαν τον πυρήνα αυτού του Συντάγματος και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Βεβαίως, έγιναν κάποιες αλλαγές, οι οποίες κρίθηκαν απαραίτητες και αναγκαίες, ωστόσο οι αλλαγές αυτές, τουλάχιστον σ' ένα μεγάλο μέρος τους, δεν απέφεραν τα αναμενόμενα, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Από την άλλη πλευρά προέκυψαν κάποιες ανάγκες για αλλαγές, οι οποίες όμως δεν έγιναν. Ιδεοληψίες του παρελθόντος, δυστυχώς, κράτησαν πίσω την αναθεωρητική διαδικασία, με αποτέλεσμα πολλές φορές να κρύβουμε με το δάκτυλό μας το δάσος, βλέποντας μόνο το δέντρο. Έτσι, λοιπόν, πολλές διατάξεις παρέμειναν στην αρχική τους μορφή -μιλώ για μια βασική διάταξη, την διάταξη του άρθρου 16- ενώ τα μη κρατικά ξένα πανεπιστήμια εισήλθαν στη χώρα «από το παράθυρο», χωρίς μάλιστα και την επαρκή νομοθεσία, χωρίς να υπάρχει το απαραίτητο νομοθετικό πλαίσιο για τον έλεγχο των παρεχομένων υπηρεσιών αυτών των πανεπιστημίων ή αυτών των κολλεγίων. Είχαμε επισημάνει από την περίοδο του 2001 την ανάγκη να προχωρήσουμε σε αναθεώρηση και αυτής της διατάξεως, δυστυχώς όμως τότε δεν εισακουστήκαμε, όταν εμείς βρισκόμασταν στα έδρανα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

Σήμερα, λοιπόν, επτά -ουσιαστικά- χρόνια μετά από την Αναθεώρηση του 2001, αυτή η κορυφαία πολιτική και συνταγματική κοινοβουλευτική διαδικασία έρχεται να συμπληρωθεί, να καλύψει τα κενά που δημιουργήθηκαν, αν το θέλετε, να υπηρετήσει αυτές τις νέες ανάγκες. Πολλά άρθρα είναι ουσιαστικά ανενεργά σ' ένα μεγάλο μέρος τους ή σε πλήρη αντίθεση με την πραγματικότητα. Επίσης, υπάρχουν πλείστα όσα προβλήματα που αφορούν στο δημόσιο βίο και στη Δημόσια Διοίκηση που πρέπει να ρυθμιστούν. Και όλα αυτά γιατί είναι ανάγκη πραγματικά να αναβαθμίσουμε τον κοινοβουλευτισμό, το κοινοβουλευτικό μας πολίτευμα και εδώ, παίρνοντας αφορμή από το άρθρο περί ασυμβιβαστού των Βουλευτών, θα έλεγα ότι είναι μια μεγάλη ευκαιρία να συζητήσουμε και αυτό το θέμα, πριν μπω στα ειδικότερα άρθρα αυτής της συγκεκριμένης ενότητας. Πράγματι με αυτόν τον τρόπο, με τη ρύθμιση, δηλαδή, που έγινε το 2001, αποκλείονται σε ένα μεγάλο μέρος ικανοί και επιτυχημένοι συμπολίτες μας από διάφορους επαγγελματικούς χώρους, ακριβώς γιατί υπάρχουν αυτές οι δεσμεύσεις.

Είχα πει, την προηγούμενη φορά στη συνεδρίαση που ασχολήθηκα με τα διαδικαστικά ζητήματα ότι το Σύνταγμα του 1975, όπως και όλα τα Συντάγματα της χώρας, ήταν και είναι τυπικό Σύνταγμα. Έτσι, λοιπόν, είναι πολύ σημαντικό να μείνουμε όσο το δυνατόν προσηλωμένοι στην τυπικότητα του Συντάγματος. Εξειδικεύοντας το θέμα αυτό θα ήθελα να σημειώσω ότι η οποιαδήποτε περιπτώσιολογική ανάλυση της κάθε διάταξης του κάθε άρθρου του παρόντος Συντάγματος μάλλον μας οδηγεί σε ατραπούς και σε επικίνδυνες οδούς, σε κινδύνους δηλαδή, γιατί, όταν αρχίζουμε να περιγράφουμε μια κατάσταση, είναι βέβαιο ότι υπάρχει κίνδυνος να παραλείψουμε κάποιες περιπτώσεις που δεν θα ρυθμίζονται και έτσι, λοιπόν, θα δημιουργούνται πλείστα ερμηνευτικά προβλήματα, παρά να προλάβου-

με και να καλύψουμε όλες αυτές τις περιπτώσεις.

Αντίθετα ένα τυπικό Σύνταγμα, το οποίο μένει σε μία γενική περιγραφή των διαφορών θεμάτων που ρυθμίζει, σ' αυτή την περίπτωση μας οδηγεί στην ασφαλή οδό να επιτρέπουμε στον κοινό νομοθέτη πλέον να ρυθμίζει με εκτελεστικούς νόμους ή με τους υπόλοιπους νόμους τα ζητήματα, τα οποία ουσιαστικά αφορούν στην καθημερινότητα.

Τέλος, θα ήθελα, κλείνοντας έτσι την εισαγωγή μου, να σχολιάσω, κυρία Πρόεδρε, το γεγονός ότι ακούστηκαν πολλές αιτιάσεις για την επιχειρούμενη διαδικασία, την αναθεωρητική διαδικασία του Συντάγματος. Ακούστηκαν αιτιάσεις, κυρίως, από το χώρο της Μείζονος Αντιπολίτευσης.

Λυπούμαι, αλλά πρέπει να πω ότι, τελικώς, αποδεικνύεται πως οι αιτιάσεις αυτές είναι προσχηματικού χαρακτήρα. Δεν ξέρω τι προβλήματα υπάρχουν στο εσωτερικό του κόμματος της Μείζονος Αντιπολίτευσης, ούτε με αφορά το ζήτημα αυτό, αλλά, πρέπει να πω, μέσα στην Αίθουσα τούτη ότι το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, το ΠΑΣΟΚ, κατέθεσε προτάσεις στην προηγούμενη Βουλή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος και σήμερα, βλέπουμε ότι το κόμμα αυτό απουσιάζει.

Τα στελέχη του προτίμησαν για άλλη μία φορά να φυγομαχήσουν αντί να δώσουν τη μάχη εδώ, στα Έδρανα του Κοινοβουλίου και αντί να υπερασπιστούν τις δικές τους προτάσεις και αν το θέλετε να βελτιώσουν και εκείνες τις προτάσεις που είχαν κάνει το 2001 -αφού τότε ήταν κυβέρνηση- με τις οποίες προχωρήσαμε με την Πλειοψηφία του Κοινοβουλίου, στην αναθεώρηση πάρα πολλών -περίπου εκατό- διατάξεων του Συντάγματος.

Έρχομαι στη σημερινή ενότητα των άρθρων, ξεκινώντας από την παράγραφο 9 του άρθρου 14. Όλες οι παρατάξεις έχουν μία συνέχεια, μία ακολουθία, μία ιστορία. Πρέπει, όμως, να υπάρχει και συνέπεια.

Για το άρθρο 14, παράγραφος 9, περί βασικού μετόχου, όπως έχει επικρατήσει να λέγεται, ακούστηκαν, ειπώθηκαν, συζητήθηκαν πάρα πολλά και μάλιστα προκλήθηκε και σάλος, όταν στην προηγούμενη Βουλή επιχειρήθηκε με νόμο να ρυθμιστεί αυτό το ζήτημα με όλες εκείνες τις παρεμβάσεις που υπήρξαν από πλευράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Θα έλεγα, όμως, ότι η ιστορία μας υποχρεώνει να θυμηθούμε πολύ γρήγορα την ακολουθία των γεγονότων. Πολύ πριν γίνει η Νέα Δημοκρατία Κυβέρνηση, το 2003, το πρώτο αμφισβητήθηκε και αμφισβητήθηκε ευθέως από την Ευρωπαϊκή Ένωση -ενώ την περίφημη αποστολή του Αλεξάντερ Ζάου- η συνταγματική μας διάταξη. Εδώ, πρέπει να καταθέσουμε ότι η τότε κυβέρνηση δεν έκανε καν τον κόπο να υπερασπιστεί τον καταστατικό χάρτη της χώρας, κάτι το οποίο ανέλαβε η παρούσα Κυβέρνηση, η Νέα Δημοκρατία.

Βεβαίως, ανατρέχοντας στα Πρακτικά των συνεδριάσεων και της προηγούμενης Βουλής που συζητούσε τα υπό αναθεώρηση άρθρα, όσο και της Αναθεωρητικής Βουλής του 2001, είδα το εξής εκπληκτικό. Στελέχη του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ομολογούσαν περίπου ότι η τότε κυβέρνησή τους το 2001 εσύρθη υπό την πίεση της Νέας Δημοκρατίας στη ρύθμιση, τη συγκεκριμένη ρύθμιση του άρθρου 14 παράγραφος 9.

Αν είναι δυνατόν, μέσα στο Κοινοβούλιο, να ομολογείται κάτι τέτοιο, ότι είναι δυνατόν να υπάρχει μία κυβέρνηση τόσο αδύνατη, που να σύρεται υπό την πίεση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για να νομοθετήσει και, μάλιστα, στο Σύνταγμα της χώρας, για ένα τέτοιο ευαίσθητο ζήτημα.

Στην προκειμένη περίπτωση προσπαθούμε να ξεκαθαρίσουμε το τοπίο, να κάνουμε ακόμη πιο διακριτούς τους ρόλους ανάμεσα στην πολιτική, την οικονομική δύναμη, ανάμεσα στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, σε όλα αυτά που δημιουργούν τις εστίες της διαπλοκής. Προσπαθούμε δηλαδή, επιχειρούμε να ελαχιστοποιήσουμε αυτές τις εστίες, να κόψουμε τον ομφάλιο λώρο της διαπλοκής.

Παράλληλα, επιδιώκουμε και την ουσιαστική κατοχύρωση και της διαφάνειας, αλλά και της πολυφωνίας των Μέσων Ενημέρωσης. Επιχειρούμε δηλαδή να βρούμε ένα *modus vivendi* με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να ξεπεραστούν οι περαπέρω δυσχέρειες εφαρμογής της παρούσης διατάξεως, αλλά και να

ρυθμιστούν τα αφορώντα και στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, στην κατοχή της δεσπόζουσας θέσης στην αγορά –που είναι ένα πολύ μεγάλο ζήτημα- μέσω της συγκέντρωσης του ελέγχου περισσότερων Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης από άτομα που έχουν και τις ασυμβίβαστες ιδιότητες του ιδιοκτήτη, του διευθύνοντος συμβούλου, του βασικού μετόχου εταιρειών, νομικών προσώπων, που ασκούν κατασκευαστική δραστηριότητα ή συνάπτουν συμβάσεις με το κράτος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το προειδοποιητικό κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κυρία Πρόεδρε, θα χρειαστώ λίγο χρόνο ακόμα, αν μου επιτρέψετε. Θα διατρέξω τα επόμενα άρθρα πολύ σύντομα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Μπορούμε να σας δώσουμε και το χρόνο του γενικού εισηγητού, μια και δεν είναι εδώ και θα κάνουμε μετά τους συμψηφισμούς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ: Σας ευχαριστώ.

Οφείλουμε, λοιπόν, να κάνουμε πιο σαφείς και πιο ξεκάθαρους τους τρόπους ελέγχου και τις προϋποθέσεις για έναν υγιή ανταγωνισμό στο χώρο των Μέσων Ενημέρωσης. Παρόμοιοι προβληματισμοί υπήρξαν σε πολλές χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εδώ θα κάνω μία γενική παρατήρηση. Μπορεί να παρατηρηθεί ότι υπήρξε κατ' αρχάς μία τάση χαλάρωσης των κανόνων που αφορούν στη συγκέντρωση, τους Μ.Μ.Ε. ιδίως, λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης που επιτρέπει τον πολλαπλασιασμό των κατόχων αδείας.

Παραδείγματος χάριν, στη Γαλλία σχετικά με την κατοχή περισσότερων αδειών ανά μέσο, επιτρέπεται η κατοχή από το ίδιο πρόσωπο επτά αντί πέντε, έως πρότινος, αδειών παροχής υπηρεσιών επίγειας ψηφιακής. Στην Ισπανία καταργήθηκε ο περιορισμός σχετικά με την κατοχή ως και του 49% του μετοχικού κεφαλαίου μιας αδειούχου εταιρείας. Πάντως, στα περισσότερα κράτη το κριτήριο σχετικά με τη συγκέντρωση δεν είναι άλλο από την κατοχή της δεσπόζουσας θέσης.

Σε κάθε περίπτωση, πιστεύω ότι είναι πολύ επίκαιρη η ρήση της Επιτροπής κ. Βίβιαν Ρέντινγκ, όταν απέρριψε κάθε πρωτοβουλία ρύθμισης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, της συγκέντρωσης των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και προέτρεψε για νομοθετικές πρωτοβουλίες σε εθνικό επίπεδο, γιατί, όπως είπε χαρακτηριστικά σ' αυτό το στάδιο δεν υπάρχει one size fits all, δηλαδή λύση για την πρόληψη από μία κεντρική αρχή.

Ο έλεγχος της συγκέντρωσης στο χώρο των Μέσων Ενημέρωσης αποτελεί προτεραιότητα, όπως είπαμε, των περισσότερων κρατών-μελών. Σπάνιες είναι οι περιπτώσεις όπου το ζήτημα των συγκεντρώσεων δεν οργανώνεται με αυστηρότερους νόμους και αφήνεται στο γενικότερο νόμο περί ανταγωνισμού.

Το ζήτημα της συγκέντρωσης τις περισσότερες φορές οργανώνεται από τον περί ραδιοτηλεόρασης νόμο, κάτι που ισχύει και στην πατρίδα μας με το νόμο που ψηφίστηκε πρόσφατα. Η συγκέντρωση προσδιορίζεται –για να δούμε έτσι τι συμβαίνει και τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης- επί τη βάση πολλών κριτηρίων.

Σε άλλες χώρες, όπως στην Αυστρία, υπάρχει το μερίδιο της αγοράς. Σε άλλες χώρες υπάρχει η γεωγραφική αλληλοκάλυψη, όπως στην Αυστρία και το Ηνωμένο Βασίλειο ή ο συνδυασμός κάποιων κριτηρίων, όπως είναι στην Ιρλανδία, την Ισπανία, την Ιταλία και διαφόρων δεικτών, όπως είναι στην Ολλανδία.

Αυτό το οποίο θα προτείναμε από τη δική μας πλευρά, στο άρθρο 14 παράγραφος 9, είναι το να προστεθεί κατ' αρχήν αυτό που όλοι συζητούμε, αλλά πρέπει να προβλεφθεί και ρητώς μέσα στον καταστατικό μας χάρτη, στο Σύνταγμα. Ότι, δηλαδή, κατ' αρχήν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης οργανώνονται και λειτουργούν σύμφωνα με τους κανόνες του ελεύθερου υγιούς ανταγωνισμού.

Επίσης, να προστεθεί στην ήδη ισχύουσα διάταξη του άρθρου 14, στη διάταξη δηλαδή της παραγράφου 9, ότι είναι ασυμβίβαστες οι ιδιότητες του ιδιοκτήτη, του διευθυντικού στελέχους, του βασικού μετόχου επιχειρήσεων που ασκούν τη δραστηριότητα στο χώρο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, με αντίστοιχες ιδιότητες προσώπου σε επιχειρήσεις που συνάπτουν συμβάσεις με το δημόσιο ή αναλαμβάνουν δημόσια

έργα. Πότε όμως; Αν αποδεικνύεται ότι οι ιδιότητες αυτές πράγματι, ασκούν αθέμιτη επιρροή στη διαδικασία ανάθεσης των δημοσίων έργων. Νομίζω ότι είναι κάτι το οποίο πρέπει να διευκρινίσουμε και να αφήσουμε από εκεί και πέρα τον κοινό νομοθέτη να προβλέψει όλα τα υπόλοιπα.

Προχωρώντας στο άρθρο 17 περί πνευματικής ιδιοκτησίας, χαίρομαι ιδιαίτερα διότι ως μαχόμενος δικηγόρος, ασχολούμενος χρόνια με το Ποινικό Δίκαιο και με τα θέματα της πνευματικής ιδιοκτησίας, επιτέλους γίνεται αναφορά, σ' αυτή την κορυφαία πολιτική διαδικασία, και στα ζητήματα της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Θα ήθελα, πολύ γρήγορα, να θυμίσω στους εκλεκτούς συναδέλφους –σαφώς οι παλαιότεροι το θυμούνται, ενδεχομένως να μην το γνωρίζουν όλοι εκ των νεοτέρων- ότι ο ν. 2121 του 1993, που ρυθμίζει τα της πνευματικής ιδιοκτησίας, ψηφίστηκε όταν τότε ήταν Υπουργός Πολιτισμού η κ. Ντόρα Μπακογιάννη, σημερινή Υπουργός των Εξωτερικών, από την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, η οποία εδέχθη περίπου εβδομήντα τροπολογίες που προτάθηκαν από το χώρο της Αντιπολίτευσης και ψηφίστηκε ομοφώνως.

Έτσι εκσυγχρονίστηκε το νομοθετικό μας πλαίσιο με τα νομοθετικά πλαίσια άλλων κρατών. Ως τότε, η Ελλάδα ήταν περίπου το «μαύρο πρόβατο» στα ζητήματα της πνευματικής ιδιοκτησίας και πολλές φορές δεχόμαστε πιέσεις από ξένα κράτη και, κυρίως, από τις οργανωμένες ενώσεις των πνευματικών δημιουργών, οι οποίοι έλεγαν ότι στην Ελλάδα υπάρχει ο «παράδεισος» όπου ανθεί το φαινόμενο της κλοπής της πνευματικής ιδιοκτησίας. Έτσι, λοιπόν, με το ν.2121/93 έγινε ένα πολύ σημαντικό βήμα.

Από την άλλη πλευρά ακούστηκαν αιτιάσεις ότι δεν υπάρχει κάποια αναγκαιότητα στο Σύνταγμά μας να περιλαμβάνεται ρητώς ο όρος της πνευματικής ιδιοκτησίας ή, καλύτερα, να περιλαμβάνεται ρητώς η ανάγκη προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η δική μας άποψη είναι, τελείως, αντίθετη. Και είναι, τελείως, αντίθετη για έναν πολύ βασικό λόγο. Πρώτον, γιατί η πνευματική ιδιοκτησία είναι άυλο αγαθό και, με την έννοια αυτή, γίνεται πολύ εύκολα αντικείμενο κλοπής.

Βεβαίως, τους λόγους αυτούς τους ενισχύουμε, πέρα από τα δικά μας επιχειρήματα, και με επιχειρήματα τα οποία ίσχυαν σε πολλές άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις. Θυμίζω ότι στην περίφημη Ευρωπαϊκή Συνθήκη του Συντάγματος τη Συνταγματική Συνθήκη της Ευρώπης στο άρθρο 77 II, στην παράγραφο 2, περιλαμβάνεται ρητά η αναφορά στην προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, κάτι το οποίο συμβαίνει και στην Ευρωπαϊκή Χάρτα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο άρθρο 17 παράγραφος 2, όπου αναφέρεται επί λέξει ότι «η πνευματική ιδιοκτησία προστατεύεται».

Και θυμίζω, επίσης, ανατρέχοντας στα Πρακτικά του Συντάγματος του 1975, ότι στην έννοια της συνταγματικής προστατευόμενης ιδιοκτησίας σημειώμετο τότε ότι πρέπει να νοηθεί και η πνευματική ιδιοκτησία η πνευματική και καλλιτεχνική κληρονομιά. Είναι από τα Πρακτικά της Επιτροπής. Όποιος ανατρέξει μπορεί να τα βρει.

Επίσης, και στη νομολογία και των ελληνικών αλλά και των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, τόσο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων όσο και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ρητώς έχει γίνει αποδεκτό ότι η πνευματική ιδιοκτησία αποτελεί ατομικό δικαίωμα και πρέπει να προστατεύεται αναλόγως και από το Σύνταγμα. Και βεβαίως, κάτι τέτοιο το δέχεται, όπως είπα, και η δική μας νομοθεσία.

Έτσι, λοιπόν, είναι πολύ σημαντικό να περιληφθεί στο άρθρο 17 –κι εμείς προτείνουμε να προστεθεί στο εδάφιο που αναφέρεται στην προστασία της ιδιοκτησίας- η προσθήκη ότι στην έννοια της ιδιοκτησίας εννοούμε και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Κι αυτή η ρητή αναφορά θα απεμπλέξει, αν το θέλετε, το δικαίό μας σύστημα και την έννομη τάξη από πολλά προβλήματα που δημιουργήθηκαν στο παρελθόν.

Παραμένοντας στο άρθρο 17 θα ήθελα πολύ γρήγορα να σημειώσω και την ανάγκη μιας ακόμη προσθήκης, δηλαδή της ρητής πρόβλεψης ότι το άρθρο 17 εφαρμόζεται και στην περι-

πτωση των απαλλοτριώσεων που κηρύσσονται από την πολεοδομική νομοθεσία. Η έως σήμερα πρακτική –και το γνωρίζουμε όλοι οι συνάδελφοι όσοι ασκήσαμε τη δικηγορία- δυστυχώς δείχνει ότι οι χρόνοι οι οποίοι προβλέπονται από το δικονομικό μας δίκαιο, του ενός ή του ενάμιση χρόνου, τελικώς ποτέ δεν τηρούνται. Αντίθετα ο πολίτης ουσιαστικά βλέπει να φαλκιδεύεται, το δικαίωμά του μέσα από τις πρακτικές που ακολουθούνται, και να μην μπορεί να προασπίσει ουσιαστικά το δικαίωμά του της ιδιοκτησίας, το οποίο είναι συνταγματικώς κατοχυρωμένο. Τι εννοώ; Εννοώ ότι κάθε οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης αρκεί και μόνο να χαρακτηρίσει ένα ακίνητο που αποτελεί ιδιοκτησία ενός Έλληνα πολίτη, χωρίς να έχει τα χρήματα για να το αποζημιώσει, προκειμένου κάποτε να το χρησιμοποιήσει. Αποτέλεσμα είναι να οδηγούμαστε στην ανενεργό, ουσιαστικά, εφαρμογή του συγκεκριμένου άρθρου, όσον αφορά στα ζητήματα των απαλλοτριώσεων. Αυτοί είναι οι λόγοι που μας οδηγούν να προτείνουμε στη συγκεκριμένη Επιτροπή -και θα προτείνουμε και μεθαύριο στην Ολομέλεια- την προσθήκη στο άρθρο 17, ότι το άρθρο αυτό εφαρμόζεται, εν προκειμένω και στις περιπτώσεις των απαλλοτριώσεων κατ' εφαρμογήν της πολεοδομικής νομοθεσίας.

Προχωρώντας στα υπόλοιπα άρθρα και συγκεκριμένα στο άρθρο 20 παράγραφος 1, για τη δυνατότητα δηλαδή της δικαστικής προστασίας και τη δυνατότητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας πρέπει να πω ότι πέρα από τα προβλεπόμενα στο δίκαιό μας, έχουμε δει ότι, στην πράξη, δυστυχώς, πολλές φορές να καταστρατηγείται η έννοια της παροχής της έννομης προστασίας και, κυρίως, της προσωρινής προστασίας. Γι' αυτό προτείνουμε ότι στο άρθρο 20 παράγραφος 1 θα πρέπει να προστεθεί ένα δεύτερο εδάφιο όπου να αναφέρεται ότι το δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια καλύπτει και το δικαίωμα στην προσωρινή δικαστική προστασία, η οποία πρέπει να παρέχεται μέσα σ' ένα εύλογο, σύντομο χρονικό διάστημα. Είναι μια ρητή αναφορά, που από την πρακτική είμαστε αναγκασμένοι να το προτείνουμε και να την περιλάβουμε στον Καταστατικό Χάρτη της Χώρας.

Και κλείνω, με το άρθρο 22. Κοινωνική συνοχή και αξιοπρεπή διαβίωση του Έλληνα πολίτη. Θα θυμίσω ότι για πρώτη φορά, η Νέα Δημοκρατία από τον καιρό που ευρίσκετο στα έδρανα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης είχε μιλήσει για την ανάγκη ενός εγγυημένου, επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης του Έλληνα πολίτη ή, αλλιώς, για την ανάγκη ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Θα θυμίσω επίσης –δυστυχώς, αναφέρομαι πάντα, κυρία Πρόεδρε, στους απόντες, αφού οι αξιότιμοι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης δεν βρίσκονται εδώ- ότι οι τότε κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν που αρνήθηκαν και, μάλιστα, μετά βδελυγμίας μια τέτοια πρόβλεψη. Εκείνη τη περίφημη ομάδα των Βουλευτών του ΠΑ.ΣΟ.Κ., η περίφημη «ομάδα Τσουκάλου», η οποία είχε φέρει το θέμα κι είχε μιλήσει για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, είχε συναντήσει την άρνηση τότε της κυβέρνησης Σημίτη και του τότε Υπουργού Οικονομίας κ. Χριστοδουλάκη, ο οποίος, επί λέξει, είχε απαντήσει στη σχετική συζήτηση του Προϋπολογισμού, όταν ετέθη το θέμα αυτό, το εξής: «Αν κάνουμε κάτι τέτοιο θα επιτύχουμε μόνο το ελάχιστο και δεν θα είναι καθόλου εγγυημένο». Αυτή ήταν η άποψη του κόμματος της σημερινής Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, του κόμματος δηλαδή που τότε κυβερνούσε τον τόπο.

Αντίθετα, εμείς πιστεύουμε ότι στο άρθρο 22 υπάρχει απόλυτη ανάγκη να προστεθεί ένα δεύτερο εδάφιο που να μιλάει για την υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την αξιοπρεπή διαβίωση των πολιτών μέσω ενός εγγυημένου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης ή μέσω ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Είναι κάτι το οποίο προσθέτει, αν το θέλετε, ουσιαστικά μια επίταση που εδώ απαιτείται να περιληφθεί στο Σύνταγμα, ότι το κράτος δεν αρκεί μόνον να φροντίζει για την κοινωνική συνοχή, αλλά πρέπει να εξασφαλίζει και το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα στον κάθε πολίτη.

Αυτές είναι οι αρχικές μας παρατηρήσεις, κυρία Πρόεδρε. Στην πορεία της συζητήσεως, ό,τι άλλο προκύψει θα το συμπληρώσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Γκιουλέκα.

Προχωρούμε στους εισηγητές των άλλων κομμάτων.

Το λόγο έχει ο κ. Κανταρτζής.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Πριν αναφερθώ αναλυτικά στις διατάξεις τις οποίες συζητάμε σήμερα, θα ήθελα να υπενθυμίσω δύο βασικές επισημάνσεις που είχαμε κάνει και στην τοποθέτησή μας επί της αρχής, αλλά και από την πρώτη στιγμή που ανακινήθηκε ή εν πάση περιπτώσει τέθηκε το θέμα της Αναθεώρησης του Συντάγματος, δηλαδή ότι στις προτάσεις οι οποίες είχαν κατατεθεί από τα δύο μεγάλα κόμματα, κατά βάση, υπήρχαν προτάσεις οι οποίες μας πήγαιναν προς τα πίσω. Και σήμερα, στην ενότητα που συζητάμε υπάρχουν τέτοιες προτάσεις και θα αναφερθώ αναλυτικά σε αυτές.

Όπως επίσης, υπήρχαν ορισμένες προτάσεις, οι οποίες ήθελαν βέβαια να δείξουν ένα πρόσωπο κοινωνικής ευαισθησίας, ένα πρόσωπο ευαισθησίας απέναντι στα κοινωνικά προβλήματα, στα δημοκρατικά δικαιώματα, στις πολιτικές και συνδικαλιστικές ελευθερίες, ενώ στην πράξη συνέβαινε, ακριβώς, το αντίθετο. Υπενθυμίζω αυτές τις δύο βασικές μας παρατηρήσεις γιατί θα βοηθήσουν να φανεί καλύτερα και η τοποθέτησή μας πάνω στα συγκεκριμένα άρθρα τα οποία συζητάμε.

Έρχομαι τώρα στο άρθρο 14, παράγραφος 9. Θυμώμαστε όλοι ότι στην προηγούμενη Αναθεώρηση του Συντάγματος με τη σύμφωνη γνώμη όλων των κομμάτων έγινε η προσθήκη της παραγράφου 9 και μπήκαν οι διατάξεις για το βασικό μέτοχο. Θυμίζω ακόμη –όλοι μας βεβαίως το θυμώμαστε, είναι γνωστό- ότι κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου που ακολούθησε τέθηκε το θέμα της συμβατότητας αυτών των διατάξεων όσον αφορά το Κοινοτικό Δίκαιο. Υπήρχαν πολιτικά κόμματα, τα οποία ευθέως έθεταν το ζήτημα –αναφέρομαι πιο συγκεκριμένα στο ΠΑ.ΣΟ.Κ.- ότι οι διατάξεις αυτές έρχονται σε ευθεία αντίθεση με το Κοινοτικό Δίκαιο, έρχονται σε ευθεία αντίθεση με τους κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού, της ελευθερίας δράσης των μεγάλων επιχειρήσεων –του κεφαλαίου λέμε εμείς- και συνεπώς είναι προτάσεις αντισυνταγματικές. Και είδαμε, όλοι μας, τι ακολούθησε μετά το νόμο που ψηφίστηκε –αναφέρομαι στο νόμο που ψηφίστηκε επί Νέας Δημοκρατίας- ο οποίος αρχικά μεν επιχειρούσε να βάλει κάποιους περιορισμούς, αν και δε μπορούσε να αντιμετωπίσει ριζικά αυτό το πρόβλημα.

Έβαζε κάποιους περιορισμούς και δυσκόλευε αυτή την κατάσταση, η οποία υπήρχε. Δυσκόλευε, να το πω έτσι, ιδιοκτήτες Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης να είναι ταυτόχρονα και εργολάβοι σ' αυτού του είδους τη διαπλοκή.

Γνωστό, επίσης, είναι και το τι ακολούθησε όσον αφορά και την Ευρωπαϊκή Ένωση, ότι ο νόμος αυτός έρχεται σε αντίθεση με τους κανόνες και είχαμε στη συνέχεια, με τη σύμφωνη γνώμη των δύο μεγάλων κομμάτων και της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑ.ΣΟ.Κ., την ευθεία υπαναχώρηση, ουσιαστικά την αναγόρευση της υπεροχής του Κοινοτικού Δικαίου απέναντι στο Σύνταγμα μας με την προσαρμογή που έγινε απέναντι στο Κοινοτικό Δίκαιο.

Βεβαίως, δεν διακηρύχθηκε ως υπεροχή του Κοινοτικού Δικαίου απέναντι στο Ελληνικό Σύνταγμα. Βρέθηκε η νομική φόρμουλα, έτσι ώστε να περάσουν αυτές οι διατάξεις, να περάσει η ουσία αυτής της τοποθέτησης που ήταν στο πλαίσιο της προσαρμογής στο Κοινοτικό Δίκαιο.

Εμπαινε τότε το ζήτημα. Δεν πρέπει να προσαρμοστούμε οικειοθελώς στους κανόνες του Κοινοτικού Δικαίου; Και στο όνομα της προσαρμογής στους κανόνες του Κοινοτικού Δικαίου ακολούθησε η δεύτερη νομοθετική ρύθμιση, η οποία όχι μόνο εξάλειψε τις όποιες θετικές διατάξεις οι οποίες υπήρχαν, αλλά ουσιαστικά άφησε πλήρη αસυδοσία.

Αυτές ακριβώς, τις διατάξεις, αυτή ακριβώς την αλλαγή έρχεται κατά τη γνώμη μας να θεσμοθετήσει και η αναθεώρηση της παραγράφου 9 του άρθρου 14. Ουσιαστικά έρχεται να νομιμοποιήσει την αντισυνταγματικότητα των νόμων που ψηφίστηκαν και όσον αφορά το ασυμβίβαστο, αλλά και όσον αφορά τη συγκέντρωση και συγκεντροποίηση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Αυτά ακριβώς, τα εμπόδια εξυπηρετεί η πρόταση ανα-

θεώρησης που γίνεται από τη Νέα Δημοκρατία, όσον αφορά την παράγραφο 9 του άρθρου 14.

Δεν θα σταθώ τώρα στα υπόλοιπα ζητήματα, τα οποία αναφέρονται στην πρότασή της, όσον αφορά το συγκεκριμένο άρθρο, ότι δηλαδή με τους κανόνες του υγιούς και ελεύθερου ανταγωνισμού θα προστατευθεί το δικαίωμα της διαφάνειας και της πολυφωνίας στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Δεν ζούμε σε άλλον κόσμο. Στην Ελλάδα ζούμε, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ζούμε, σε μια περιοχή όπου –εν πάση περιπτώσει– κυριαρχείται από τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς και του ανταγωνισμού. Δεν το βλέπουμε το αποτέλεσμα;

Δεν βλέπουμε ότι όσο πιο πολύ εισχωρεί η επιχειρηματική δραστηριότητα στους τομείς αυτούς, όσο περισσότερο μονοπωλούνται ιδιαίτερα τα μεγάλα ηλεκτρονικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης από τις μεγάλες επιχειρήσεις, τόσο περισσότερο οδηγούμαστε στην υποβάθμιση της ποιότητας σε εκπομπές και σε προγράμματα, τα οποία είναι –με την κυριολεκτική σημασία της λέξης και επεικώς– απαράδεκτα, υποτιμούν την νοημοσύνη του κόσμου, οδηγούν προς τα κάτω –εν πάση περιπτώσει– την κοινωνική και πολιτική συμπεριφορά, αλλά ταυτόχρονα –και το πιο βασικό– ότι όσο μπαίνει η επιχειρηματική δραστηριότητα στους χώρους αυτούς, τόσο περισσότερο περιορίζεται το δικαίωμα στην ενημέρωση;

Είναι χαρακτηριστικές όχι μόνο οι συζητήσεις, αλλά και τα στοιχεία, τα οποία έρχονται στο φως της δημοσιότητας, αλλά και η κατάσταση την οποία βλέπουμε σήμερα! Για ποια πολυφωνία μιλάμε; Συζητάμε για την ισότιμη μεταχείριση, για το δικαίωμα της ισότιμης προβολής όλων των απόψεων, όλων των κομμάτων!

Και η απάντησή τους ποια είναι; Οι όποιες ρυθμίσεις γίνονται –που απέχουν από την ισότιμη μεταχείριση– αφορούν στενά την προεκλογική περίοδο των είκοσι ημερών. Στο υπόλοιπο διάστημα τι γίνεται;

Επαναλαμβάνω ότι και εκεί, στις είκοσι ημέρες, πάλι δεν υπάρχει ισότιμη μεταχείριση. Πάλι ο βασικός κανόνας που κυριαρχεί είναι η αρχή της αναλογικότητας, όσον αφορά την παρουσίαση των θέσεων των κομμάτων. Στο υπόλοιπο διάστημα της τετραετίας τι γίνεται;

Το κόμμα μας κυριολεκτικά έχει αφανιστεί, έχει εξαφανιστεί από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης! Ιδιαίτερα μετά τις εκλογές, η προβολή την οποία έχουμε στα κεντρικά δελτία ειδήσεων αλλά και στα πάνελ, τα οποία διοργανώνονται, είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη, της τάξεως του 2%-3%, ενώ το κόμμα μας –όπως είναι γνωστό– στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές είχε λάβει πάνω από 8%. Για ποια, λοιπόν, πολυφωνία μιλάμε; Νομίζω ότι αυτές οι διατάξεις, αυτές οι διακηρύξεις είναι καθαρή υποκρισία και τίποτα περισσότερο.

Βεβαίως, όσο τα μεγάλα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ιδιαίτερα τα ηλεκτρονικά, με την επιρροή την οποία μπορεί να ασκούν στη διαμόρφωση συνειδήσεων, καταστάσεων κ.λπ. –γιατί κυρίαρχα δεν είναι– όσο θα ανήκουν στους μεγαλοεπιχειρηματίες, ριζικές αλλαγές δεν μπορεί να γίνουν.

Τα συμφέροντά τους θα κοιτάζουν οι άνθρωποι να προστατίσουν. Και δεν αναφέρομαι στα στενά ατομικά ή στα επιχειρηματικά συμφέροντα του κάθε ιδιοκτήτη. Αναφέρομαι και στα συνολικότερα συμφέροντα της τάξης που εκπροσωπούν. Έκान και θα κάνουν ό,τι μπορούν για να πολεμήσουν τη διάδοση απόψεων, οι οποίες αντιστρατεύονται τα συμφέροντα του κεφαλαίου.

Γι' αυτό, ακριβώς και επιβάλλουν και την τακτική της φίμωσης απέναντι στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, αλλά και απέναντι, στους συνδικαλιστικούς και πολιτικούς αγώνες, απέναντι στους αγώνες του ταξικού συνδικαλιστικού κινήματος. Κινητοποιήσεις να μην προβάλλονται καθόλου. Διαδηλώσεις με δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους, να μην προβάλλονται καθόλου! Αυτή είναι η κατάσταση, η οποία σήμερα διαμορφώνεται και η οποία γίνεται όλο και χειρότερη όσο θα μονοπωλείται αυτός ο κλάδος, όσο περισσότερο θα παραδίδεται στα χέρια αυτά.

Ακόμα και στοιχειώδεις ριζικές αλλαγές μπορούν να γίνουν όσο οι συχνότητες θα γίνονται αντικείμενο επιχειρηματικής δραστηριότητας; Ριζική λύση φυσικά δεν μπορεί να δοθεί.

Εμείς θεωρούμε ότι οι συχνότητες είναι δημόσιο αγαθό. Αλλά, εν πάση περιπτώσει, και στοιχειώδη μέτρα προστασίας, όσον αφορά την αντιμετώπιση αυτής της αυθαιρεσίας, όσον αφορά την αντιμετώπιση του απαράδεκτου αυτού αποκλεισμού, αυτά που θα μπορούσαν στο ελάχιστον να γίνουν, δεν γίνονται! Δεν γίνονται γιατί δεν υπάρχει πολιτική βούληση και από τη σημερινή και από τις προηγούμενες κυβερνήσεις να αντιμετωπιστούν. Είμαστε, λοιπόν, αντίθετοι στην αναθεώρηση του άρθρου 14 παράγραφος 9.

Θα ήθελα να αναφερθώ στις υπόλοιπες διατάξεις, τις οποίες σήμερα συζητάμε. Θα αναφερθώ με τη σειρά, όπως τα έχω σημειωμένα και πρώτα στην αναθεώρηση του άρθρου 17 για τη συνταγματική κατοχύρωση της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων.

Θεωρούμε και έτσι –εν πάση περιπτώσει– είναι μια γενικότερη εκτίμηση ότι υπάρχει μια επαρκής κατοχύρωση μέσα από τη νομοθεσία. Το ερώτημα είναι. Ποια η ανάγκη να πάμε και σε συνταγματική κατοχύρωση της πνευματικής ιδιοκτησίας; Να το βάλω αλλιώς το ερώτημα, γιατί μπορεί να ακουστεί ο αντίλογος ότι δεν πρέπει να προστατευθούν τα δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών, των καλλιτεχνών.

Αυτός είναι ο στόχος της αναθεώρησης του άρθρου 17; Αν αυτός ήταν ο στόχος, γιατί δεν γινόταν δεκαετίες ολόκληρες, για να μην αναφερθώ σε προηγούμενες εποχές; Δεν είναι όμως αυτό. Το κύριο, που όλοι μας το ξέρουμε και που κυριαρχεί είναι το πώς θα προστατεύσουν, το πώς θα κατοχυρώσουν οι μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν διεισδύσει και έχουν μονοπωλήσει το χώρο αυτό, τα ιδιαίτερα συμφέροντά τους. Θυμίζω τις αντιπαραθέσεις, οι οποίες γίνονται και τις διαμάχες και τους ανταγωνισμούς που αναπτύσσονται και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Να θυμίσω και κάτι άλλο χαρακτηριστικό; Στις δεκαετίες του '80 και του '90, όταν οι αμερικάνικες επιχειρήσεις στον τομέα των οπτικοακουστικών Μέσων Ενημέρωσης ήθελαν να κυριαρχήσουν στο χώρο, τότε άφηναν ελεύθερη τη χρήση των υποπροϊόντων, τα οποία παρήγαγαν και διοχέτευαν στην αγορά, έτσι ώστε να υποσκάψουν και να καταφέρουν πλήγματα στην αντίστοιχη δραστηριότητα στην Ευρώπη. Όταν, βεβαίως, κυριάρχησαν στο χώρο αυτό, τότε ακολούθησε το επόμενο βήμα τους, η απαίτηση για την ενίσχυση της κατοχύρωσης των λεγόμενων πνευματικών δικαιωμάτων. Εκεί είναι –κατά τη γνώμη μας– η ουσία.

Εν πάση περιπτώσει, σε κάθε περίπτωση θεωρούμε ότι το θέμα αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί νομοθετικά. Κανένας δεν μας εμποδίζει, αν υπάρχουν κενά ή παραλείψεις για την κατοχύρωση των δημιουργών –αναφέρομαι στους καλλιτέχνες, στους πνευματικούς δημιουργούς– να τα συζητήσουμε, να τα εξετάσουμε. Αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν με νομοθετική ρύθμιση. Δεν χρειάζεται να πάμε σε συνταγματική ρύθμιση.

Μια και αναφερόμαστε στο άρθρο αυτό, μας βρίσκει, επίσης, αντίθετους η επέκταση των διατάξεων, όσον αφορά την αναγκαστική απαλλοτρίωση και στην πολεοδομική νομοθεσία, ουσιαστικά στους δήμους και τις κοινότητες.

Υπάρχει πρόβλημα; Βεβαίως, υπάρχει πρόβλημα, γιατί ορισμένες φορές –γνωστό σε όλους– μπορεί να οδηγούμαστε σε χρονοβόρες διαδικασίες, με ό,τι βεβαίως, αυτό μπορεί να συνεπάγεται. Όμως, οι αιτίες του προβλήματος αυτού πού βρίσκονται; Βρίσκονται στον οικονομικό «στραγγαλισμό» της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο ότι δεν δίνονται τα απαραίτητα κονδύλια, έτσι ώστε να μπορέσουν να προχωρήσουν στην υλοποίηση αυτών των αποφάσεων, οι οποίες είναι αναγκαίες για να ανακουφιστούν οι κάτοικοι των πόλεων, για να εξευρεθούν οι κατάλληλοι χώροι για τις διάφορες χρήσεις που προορίζονται.

Τις προηγούμενες δεκαετίες του '50, του '60, του '70 οι δήμοι τότε, για να βρουν λεφτά, αναγκάστηκαν να πουλήσουν ό,τι είχαν και δεν είχαν από την ακίνητη περιουσία. Αυτό έγινε. Πωλούσαν, για να βρουν χρήματα. Σήμερα που χρειάζονται ελεύθερους χώρους για να αναπτύξουν μια σειρά από δραστηριότητες, δεν έχουν τέτοιους χώρους και όταν, εν πάση περιπτώσει, είναι υποχρεωμένοι να προχωρήσουν στις απαλλοτριώσεις, τότε και πάλι βρίσκουν κλειστή τη στρόφιγγα, δεν υπάρ-

χουν τα χρήματα, παρακρατούνται οι πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και όχι μόνο παρακρατούνται, αλλά προωθούνται και πολιτικές οι οποίες θέλουν να τη μετατρέψουν ακόμη περισσότερο στο «μακρύ χέρι» του κράτους, να μπορούν να επιβάλουν και αυτοτελείς φόρους, χωρίς να περιορίζονται στενά στα ανταποδοτικά τέλη, τα οποία προβλέπονταν και είχαν τη δυνατότητα να επιβάλουν μέχρι σήμερα. Εκεί προσβλέπει η πρόταση και της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑ.ΣΟ.Κ., που είναι κοινή όσον αφορά τις αλλαγές στο άρθρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Επομένως, εάν θέλουμε να μιλήσουμε για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος όσον αφορά την αναγκαστική απαλλοτρίωση, η λύση βρίσκεται αλλού, όσο δεν λύνεται το πρόβλημα της ιδιοκτησίας, που κατά τη γνώμη μας είναι επίκαιρο. Αλλά χρειάζεται άλλη εξουσία και άλλους συσχετισμούς για να λυθεί, άλλο κοινωνικό και οικονομικό σύστημα. Η λύση βρίσκεται στην ενίσχυση των πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για να μπορεί να επιτελέσει αυτό το έργο της.

Κοινωνική συνοχή. Έχουμε την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την αναθεώρηση του άρθρου 22 -αν δεν απατώμαι- και έχουμε την πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για το ελάχιστο εγγυημένο, όπως λέει, επίπεδο διαβίωσης. Παρόμοιες είναι οι προτάσεις τους. Το ερώτημα, το οποίο μπαίνει, είναι το εξής. Καλά, εμπόδιζε κανείς τόσα χρόνια τις κυβερνήσεις που κυβέρνησαν την χώρα μας να πάρουν μέτρα ανακούφισης των λαϊκών στρωμάτων; Δεν μπορούσαν να στηρίξουν το εισόδημα των εργαζομένων, το εισόδημα του αγρότη, του βιοπαλαιστή, δεν μπορούσαν να εξασφαλίσουν ανθρώπινες συντάξεις, αλλά τους εμπόδιζε η έλλειψη νομοθετικής ρύθμισης; Όχι, βέβαια. Αντίθετα, οι πολιτικές τις οποίες ακολουθούσαν οι κυβερνήσεις -και η σημερινή και οι προηγούμενες- ήταν πολιτικές που έπαιρναν από τους πολλούς για να δώσουν στους λίγους. Ήταν πολιτικές που οξύναν, που συσώρευαν νέα προβλήματα, με τη λιτότητα, με την ανεργία, με την ανατροπή των εργασιακών σχέσεων. Αυτά, ακριβώς, ήταν τα αποτελέσματα αυτών των πολιτικών.

Επομένως, δεν είναι θέμα έλλειψης διάταξης, είναι θέμα καθαρό ταξικό, είναι θέμα του ποια πολιτική, ποια συμφέροντα θέλει να υπηρετήσει η εκάστοτε κυβέρνηση. Όσο θα ακολουθούνται οι πολιτικές με το σημερινό συσχετισμό, είτε με τη μια είτε με την άλλη κυβέρνηση, είτε με κεντροδεξιές είτε με κεντροαριστερές κυβερνήσεις, πολιτικές που υπηρετούν το μεγάλο κεφάλαιο, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα πλατιά λαϊκά σώματα θα συσσωρεύονται, θα αναπαράγονται και θα διευρύνονται σε ολόένα και μεγαλύτερη έκταση. Νέα στρώματα θα κατακυλούν στα επίπεδα της φτώχειας, θα μπαίνουν στη ζώνη της φτώχειας, αλλά και τα προβλήματα των υπολοίπων στρωμάτων θα οξύνονται.

Με την ευκαιρία, θα ήθελα, να υπενθυμίσω και κάτι άλλο. Πότε άνοιξε αυτή η περιφημη συζήτηση για τα ελάχιστα εγγυημένα εισοδήματα διαβίωσης; Αυτή η συζήτηση άνοιξε στην Ευρωπαϊκή Ένωση στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει ή, καλύτερα, να επιχειρήσει να ελέγξει τις καταστάσεις, ώστε να μην βρεθεί μπροστά σε απρόοπτες εξελίξεις. Αυτή είναι η πρόθεσή τους και όχι, βεβαίως, κάτι άλλο και γι' αυτό το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος είναι αντίθετο. Διαφορετικά, εάν η πρόθεσή τους ήταν να στηρίξουν το εισόδημα των εργαζομένων, θα είχαν αποδεχθεί προτάσεις όπως αυτές που κατέθεσε επανειλημμένα το κόμμα μας, που και πρόταση νόμου καταθέσαμε για την ανακούφιση των ανέργων με την επιδότησή τους για όσο διαρκεί η ανεργία. Εμείς δεν μιλάμε για αυτά τα επιδόματα που είναι επιδόματα-ψίχουλα, μιλάμε για επιδόματα που εξασφαλίζουν τις σύγχρονες ανάγκες με βάση μισθούς 1.400 ευρώ και άρα, επίδομα ανέργων 1.120, μιλάμε για κατώτερες συντάξεις στα 1.120 ευρώ, για άμεσο διπλασιασμό των αγροτικών συντάξεων, προτάσεις που όμως σκοντάφτουν στην πολιτική βούληση και στο συσχετισμό των δυνάμεων.

Για να κλείσω αυτό το κεφάλαιο, θα ήθελα να επισημάνω μόνο το εξής ως τελευταίο ζήτημα. Κάτω από το πρόσχημα της εξασφάλισης του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, κάτω από το πρόσχημα της εξασφάλισης του ελάχιστου εγγυημένου επιπέδου διαβίωσης, θα έχουμε μια γενική ανατροπή, μια πολιτική η οποία θα συμπαρασύρει προς τα κάτω τα εισοδήματα, τις

αμοιβές των λαϊκών στρωμάτων. Αυτούς, ακριβώς, τους στόχους έρχονται να διευκολύνουν τέτοιου είδους διατάξεις. Για παράδειγμα, είναι γνωστές οι συστάσεις που απευθύνουν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και ο Ο.Ο.Σ.Α. στις κατά καιρούς επιθεωρήσεις που κάνουν στη χώρα μας. Τι ζητούν; Η μόνιμη επωδός των τελευταίων χρόνων είναι να καταργηθούν οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας, δηλαδή να καταργηθούν οι συλλογικές συμβάσεις που προστατεύουν τα ελάχιστα επίπεδα των μισθών και των ημερομισθίων. Να, ποιος είναι ο καημός του μεγάλου κεφαλαίου, των μεγάλων επιχειρήσεων.

Με αυτήν την ευκαιρία θα ήθελα να πω και κάτι άλλο. Πέρα από το ότι το πρόβλημα της φτώχειας, της εξαθλίωσης, δεν αντιμετωπίζεται ακόμη και αν θεσμοθετηθούν τέτοιες διατάξεις για την εξασφάλιση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος ή της κοινωνικής συνοχής, υπάρχει και μια άλλη πλευρά. Η εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής που προτείνει η Νέα Δημοκρατία μπορεί να αποτελέσει το πρόσχημα, έτσι ώστε να δρομολογηθούν καινούρια μέτρα σε βάρος των λαϊκών στρωμάτων. Κάτω από το πρόσχημα ότι αυτή η απεργία ή ετούτη ή εκείνη θίγουν την κοινωνική συνοχή, ότι οι αγώνες των εργαζομένων τινάζουν στον αέρα την κοινωνική συνοχή, μπορεί να έχουμε τη θεσμοθέτηση νέων μέτρων προς την κατεύθυνση καταστολής του λαϊκού κινήματος. Δεν συμφωνούμε, λοιπόν, με αυτήν την πρόταση.

Δεν θυμάμαι εάν υπάρχει άλλη διάταξη, για την οποία προτείνεται Αναθεώρηση.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Στο 111.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Δεν έχει ουσιαστικά αντικείμενο, απλώς...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): ...της προσωρινής δικαστικής προστασίας.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Για να μην καταχραστώ το χρόνο μου, θα ήθελα να αναφέρω το εξής. Στο κεφάλαιο, στο οποίο συζητάμε, έχουμε και εμείς προτάσεις αναθεώρησης. Βεβαίως, δεν έχουμε τον απαιτούμενο από το Σύνταγμα ελάχιστο αριθμό για να μπου σε συζήτηση, αλλά υπενθυμίζω επιγραμματικά τις διατάξεις, στις οποίες κατά τη γνώμη μας είναι επιτακτικά αναγκαία η αναθεώρησή τους.

Αναφέρομαι στην κατάργηση των περιορισμών στα συνδικαλιστικά και πολιτικά δικαιώματα των δημοσίων υπαλλήλων. Γιατί εξακολουθούν να υπάρχουν τέτοιοι περιορισμοί. Αναφέρομαι στην κατάργηση των περιορισμών στη συνδικαλιστική δραστηριότητα των δικαστών και των Σωμάτων Ασφαλείας. Είναι απαραίτητο να συνεχίζεται αυτό το καθεστώς, αυτές οι απαγορεύσεις, αυτοί οι περιορισμοί, που έχουν ως αποτέλεσμα οι δικαστές, όταν θέλουν κάτι να διεκδικήσουν, για να μπορέσουν να οργανώσουν κάποια κινητοποίηση, να αναγκάζονται να προκηρύξουν γενική συνέλευση, γιατί διαφορετικά, εάν την ονομάσουν απεργία ή οπωσδήποτε αλλιώς, έρχονται σε αντίθεση με την υφιστάμενη νομοθεσία. Πρέπει να καταργηθούν αυτοί οι περιορισμοί, πρέπει να διευρυνθούν οι συνδικαλιστικές ελευθερίες και στα Σώματα αυτά.

Επίσης, πρέπει να διευρυνθούν συνδικαλιστικές ελευθερίες και στα μόνιμα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, αλλά και για τους στρατευμένους με την ελευθερία δημιουργίας επιτροπών, έτσι ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της καθημερινότητας, τα οποία αντιμετωπίζουν κατά τη στράτευσή τους.

Θα ήθελα, να προσθέσω επιγραμματικά ότι σε αυτό το κεφάλαιο, εάν μπορούσε να γίνει αναθεώρηση προς θετική κατεύθυνση, όπως θα λέγαμε εμείς, θα αναφέραμε την κατάργηση της προσθήκης που έγινε στην τελευταία Αναθεώρηση στο άρθρο 25 με την εισαγωγή της έννοιας της αναλογικότητας η οποία όσο εύχρηστα και αν ακούγεται, όσο και αν φαίνεται λογικοφανής, μπορεί εξίσου να οδηγήσει σε αντιδραστικές λύσεις, γιατί κάτω από το πρόσχημα της αναλογικότητας, της διακύβευσης ακόμη μεγαλύτερων συμφερόντων, μπορούν να χτυπηθούν και να αφαιρεθούν εργατικά δικαιώματα και συνδικαλιστικές ελευθερίες.

Ένα τελευταίο που θα αναφέραμε είναι η απόλυση διατάξεων που μπήκαν με την τελευταία Αναθεώρηση με τις οποίες

«χαλάρωσε» η απόλυτη προστασία που υπήρχε μέχρι τότε όσον αφορά την προσωπική ζωή και το απόρρητο. Αναφέρομαι στο άρθρο 9 και σε άλλες διατάξεις. Με τους αστερίσκους και τις ρήτρες οι οποίες μπήκαν, είναι γνωστό ότι άνοιξε ο δρόμος, για να «νομιμοποιηθεί» ο νόμος που επέτρεπε το ηλεκτρονικό φακέλωμα, τη συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και μια σειρά από άλλες αντιδημοκρατικές διατάξεις.

Αυτά, ήθελα να πω όσον αφορά τη συζητούμενη ενότητα, περισσότερα θα αναφέρω στη δευτερολογία μου.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε, κύριε Κανταρτζή.

Ο κ. Κουβέλης έχει το λόγο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει όντως ένα ζήτημα, κατά πόσο εναρμονίζεται με το Σύνταγμα η διάταξη σύμφωνα με την οποία πρέπει να έχει ένα κόμμα πενήντα Βουλευτές για να καταθέσει πρόταση. Νομίζω ότι αυτό αντιφάσκει προς τη λειτουργία της συνταγματικής αναθεωρητικής διαδικασίας και εν πάση περιπτώσει αντιφάσκει και προς την ιδιότητα του κάθε μέλους του Κοινοβουλίου, του κάθε Βουλευτή, ο οποίος πρέπει να έχει τη θεσμική ικανότητα στο σύνολο των αρμοδιοτήτων και εξουσιών που αφορούν σε όλους τους Βουλευτές. Εν προκειμένω, πρέπει να εμπεριέχει, κυρία Πρόεδρε και το δικαίωμα της αυτοτελούς πρότασης, την οποία μπορεί να καταθέτει ο οιοσδήποτε Βουλευτής και όχι κατά ανάγκη πενήντα Βουλευτές μαζί. Το λέω αυτό, για να αναφερθώ σε προηγούμενες προτάσεις που έχουμε καταθέσει, χωρίς να εξασφαλίζουμε τον αριθμό των πενήντα Βουλευτών, προτάσεις, οι οποίες επαναλαμβάνω κατετέθησαν στην προηγούμενη φάση της αναθεωρητικής του Συντάγματος διαδικασίας και τις οποίες, κυρία Πρόεδρε, θα επαναφέρουμε στην κατάλληλη στιγμή.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 14, παράγραφος 9 του Συντάγματος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η υπόμνηση είναι αναγκαία. Όταν ψηφίζαμε εν ομοφωνία στην αναθεωρητική διαδικασία του έτους 2001, τη διάταξη του άρθρου 14, παράγραφος 9 του Συντάγματος, το πράτταμε, το έπραττε η Βουλή, υπό το κράτος της παραδοχής ότι η χειραγώγηση της πολιτικής από τα ποικιλώνυμα κέντρα εξουσίας, τα οποία εκφράζονται με τη δυναμική πολλών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, ήταν υπαρκτό μέγεθος. Ο συντακτικός νομοθέτης δεν ενεφανίσθη ως κεραυνός εν αιθρία να καθιερώσει τη διάταξη του άρθρου 14, παράγραφος 9. Το έπραξε, διότι ήθελε και στο επίπεδο του Συντάγματος, με διάταξη, δηλαδή, συνταγματικής περιωπής, να απομακρύνει τον επηρεασμό της πολιτικής από τη χειραγώγηση και την κηδεμονία των ποικιλώνυμων οικονομικών κέντρων, τα οποία ασκούσαν και εξακολουθούν να ασκούν τη δική τους πολιτική, προφανώς, όχι για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του ελληνικού λαού, αλλά προδήλως για την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων. Κατ'εξοχήν, ακριβώς για την προώθηση των δικών τους πολιτικών απόψεων, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και δεν θα αναφερθώ σε κοινές παραδοχές, ποια είναι η δυναμική των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, στη διαμόρφωση κοινής γνώμης...

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ιδίως στην Ελλάδα.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Ιδίως στην Ελλάδα, έχει δικίο ο κ. Παναγιωτόπουλος.

Ή ακόμη στον επηρεασμό της πολιτικής και όπως αυτή διαμορφώνεται, εκπορεύεται και διεκπεραιώνεται από τις πολιτικές δυνάμεις. Γι' αυτό ο συντακτικός νομοθέτης καθιέρωσε, εν ομοφωνία επαναλαμβάνω, τη διάταξη του άρθρου 14, παράγραφος 9 του Συντάγματος.

Εν συνεχεία, άρχισαν οι πιέσεις αναφορικά με τον εκτελεστικό νόμο, ο οποίος είχε εκδοθεί. Πιέσεις παραγόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μάλιστα θα έλεγα, κατά παράβαση, προηγούμενων κοινοτικών οδηγιών, αλλά και κρίσιμων νομοθετικών μεγεθών, τα οποία έλεγαν και εξακολουθούν να λένε –οποία αντίφαση, βέβαια, θα μου πείτε– ότι τα ζητήματα της διαφάνειας αφορούν την εσωτερική έννομη τάξη και δεν είναι δυνατόν να παρεμβαίνει με την οποιαδήποτε δικαιολογία και εκδοχή η Ευρωπαϊκή Ένωση. Και στην προκειμένη περίπτωση εφευρέθηκε –η αναφορά μου δεν είναι τυχαία– από παράγοντες της

Ευρωπαϊκής Ένωσης ο ελεύθερος ανταγωνισμός, για να πλήξει το καίριο ζήτημα της διαφάνειας που ανάγεται στη σφαίρα άλλου αγαθού. Και βεβαίως, μετά από πιέσεις υπεχώρησε η Κυβέρνηση και έφερε ένα νεότερο νόμο, ο οποίος έχω τη βεβαιότητα, κυρία Πρόεδρε, ότι βρίσκεται σε τεράστια απόσταση από τη ρύθμιση του άρθρου 14, παράγραφος 9. Δεν επέλεξε η Κυβέρνηση να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, προκειμένου να υπερασπισθεί αυτά τα οποία λίγο πριν συνοπτικά, αλλά νομίμως περιεκτικά ανέφερα και σήμερα έρχεται η κυβερνητική Πλειοψηφία να εισηγηθεί και να προτείνει την αναθεώρηση της διατάξεως του άρθρου 14, παράγραφος 9 του Συντάγματος, για να εναρμονισθεί ουσιαστικά το Σύνταγμα προς τον νόμο και όχι ο νόμος προς το Σύνταγμα.

Αξίζει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να αναφέρω, ακριβώς επισημαίνοντας την ασφυξία μέσα στην οποία βρίσκεται η πολιτική, τι είπαν οι εκπρόσωποι της πολυεθνικής «BUICK» στη Γαλλία, η οποία σας είναι γνωστό ότι ελέγχει το μέγιστο μέρος των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στη Γαλλία, ότι «οι Έλληνες είναι ορελοί». Αντιλαμβάνεσθε ότι αν άρχιζε το ζήτημα να αντιμετωπίζεται στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 9, πως ήταν δυνατόν να επηρεασθούν παρόμοια ζητήματα εξαιρετικά κρίσιμα και για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε σχέση με τη λειτουργία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Επιλέγω για να ολοκληρώσω την άποψή μου σε αυτό, να σας θυμίσω τι είπε ο περίφημος Ινάτιο Ραμονέ, ο διευθυντής της Monde Diplomatique: «Φυλαχθείτε από την τυραννία και τη δικτατορία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης». Ε, λοιπόν, αυτή η Βουλή όταν βλέπει ότι η πολιτική της βρίσκεται σε σχέση, πολλές φορές, παρακολουθηματική προς τις επιλογές των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, δεν πρέπει να αντισταθεί; Δεν πρέπει να υψώσει τείχος σε όλους εκείνους που συστηματικά επιδιώκουν τον επηρεασμό και την κηδεμονία της πολιτικής; Εάν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν το πράξουμε εμείς, τότε δεν θα φταίει κανένας άλλος, διότι όλοι αυτοί που απεργάζονται τις δικές τους πολιτικές σε βάρος της οργανωμένης πολιτικής του ελληνικού λαού, θέλουν να εξυπηρετούν τα δικά τους συμφέροντα. Αλλά εμείς, ως εκφραστές της λαϊκής κυριαρχίας, οφείλουμε να αντισταθούμε. Λυπάμαι, αλλά αυτήν την αντίσταση δεν τη διαπιστώνω.

Σε ό,τι έχει σχέση με το άρθρο 17 του Συντάγματος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω και εγώ την άποψη ότι δεν χρειάζεται η αναφορά στην πνευματική δημιουργία, διότι ούτως ή άλλως η ρύθμιση που υπάρχει με το συγκεκριμένο άρθρο και όπως αυτό έχει, καλύπτει και την πνευματική δημιουργία και το παράδειγμα διευκολύνει την κατανόηση του ισχυρισμού μου: Υπάρχει ένας νόμος για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Αυτός ο νόμος, εάν δεν έβρισκε έρεισμα στο Σύνταγμα, θα εκηρύσσεται αντισυνταγματικός. Το γεγονός ότι υπάρχει, εφαρμόζεται και μάλιστα είναι δρακόντειος νόμος, σημαίνει ότι η συνταγματική τάξη δικαιολογεί και καλύπτει την ύπαρξη του συγκεκριμένου νόμου για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων.

Θα ήθελα παρενθετικά να αναφέρω, κύριοι συνάδελφοι, ότι η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων δεν χρειάζεται τον υπάρχοντα νόμο, χρειάζεται έναν άλλο νόμο εξορθολογισμένο. Ένα νόμο, ο οποίος θα ανταποκρίνεται στα πράγματα, διότι ο υπάρχων νόμος –δρακόντειο τον χαρακτήρισα λίγο πριν– έχει οδηγήσει πάρα πολλές φορές σε αδιέξοδες καταστάσεις. Και είναι αναγκαίο, αυτός ο νόμος, να αλλάξει και να εξορθολογιστεί, έτσι ώστε και τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών να προστατεύει και να μην εξοντώνει ταυτόχρονα και τους πολίτες.

Κυρία Πρόεδρε, αν αναφερόμουν σε συγκεκριμένα παραδείγματα, θα μακρηγορούσα και θα χρειαζόταν πολύς χρόνος. Αισθάνομαι, όμως, την ανάγκη να πω στους συναδέλφους και στις συναδέλφους, ότι συγκεκριμένη εταιρεία, η οποία δραστηριοποιείται στο όνομα προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων, επέβαλε πρόστιμο σε βοσκό σε ορεινό χωριό της Χίου, διότι στο ποιμνιοστάσιό του άκουγε μουσική και δεν κατέβαλε δικαιώματα στην εν λόγω εταιρεία. Συναφώς, έχω καταθέσει στον κοινοβουλευτικό έλεγχο και μία ερώτηση.

Πέρα τούτου αναφορικά με το άρθρο 17 είναι υπαρκτό το πρόβλημα κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να κηρύσσονται απαλλοτριώσεις, να δεσμεύονται ακίνητα, πλην όμως να μην συντελείται σε εύλογο χρόνο η διαδικασία της απαλλοτρίωσης, με αποτέλεσμα να αφυδατώνει ή αν θέλετε να βλάπτει δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών. Δεν χρειάζεται όμως συνταγματική ρύθμιση. Χρειάζεται νομοθετική ρύθμιση έτσι ώστε με αυτή τη ρύθμιση να οριστεί ο λεγόμενος «εύλογος χρόνος».

Φορτώνουμε κυρίες και κύριοι συνάδελφοι το Σύνταγμα με περιπτερές διατάξεις, με διατάξεις και ρυθμίσεις που είναι της αρμοδιότητας του κοινού νομοθέτη και όχι του συντακτικού νομοθέτη.

Πέραν τούτου, με την διατύπωση η οποία προτείνεται από τους συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας, φοβάμαι ότι είναι δυνατόν να καταστραφεί και κάθε χωροταξικός σχεδιασμός.

Αναφορικά με το άρθρο 20 του Συντάγματος, προτείνεται η αναθεώρηση της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του Συντάγματος προς την κατεύθυνση –έτσι γράφει η πρόταση– της ρητής κατοχύρωσης και του δικαιώματος στην προσωρινή δικαστική προστασία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί χρειάζεται συνταγματική ρύθμιση για την καθιέρωση της προσωρινής δικαστικής προστασίας, η οποία απ' ενός μεν υπάρχει, απ' ετέρου δε αν η ρύθμιση που γίνεται από τον κοινό νόμο δεν είναι επαρκής, ας έρθει ο κοινός νομοθέτης να ανακαθορίσει την προσωρινή δικαστική προστασία αποτελεσματικότερα και συστηματικότερα. Δεν μπορώ όμως να αντιληφθώ πώς διατάξεις του κοινού νόμου πρέπει να εμπεριέχονται σε ένα Σύνταγμα, το οποίο φοβάμαι ότι με αυτή τη λογική θα καταστεί –κατ' επιεική έκφραση– τουλάχιστον φλύαρο, αν μη τι άλλο.

Όσον αφορά τώρα, το άρθρο 22. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το κοινωνικό κράτος δεν αρκεί να διακηρύσσεται. Το κοινωνικό κράτος πρέπει να προκύπτει ως το αποτέλεσμα συγκεκριμένης και οργανωμένης πολιτικής. Τι θα μπορούσε όμως να περιληφθεί στο άρθρο 22; Μια διάταξη για την καθιέρωση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος στην αξιοπρεπή διαβίωση και μάλιστα με τρόπο όπου αυτή η ρύθμιση θα είναι δυνατόν να κάνει αγωγίμο το δικαίωμα του κάθε πολίτη στην αξίωση για αξιοπρεπή διαβίωση με αντίστοιχες υποχρεώσεις του ελληνικού κράτους.

Άκουσα διάφορα σε ό,τι αφορά, με την ευρύτητα του όρου την ιδεολογία της πρότασης για την καθιέρωση ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος για αξιοπρεπή διαβίωση. Τα αντιπαρέρχομαι διότι τα έχουμε αναλύσει επανειλημμένα. Θέλω όμως να σημειώσω τούτο. Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, από την ώρα που θα καθιερωθεί, σε αξιοπρεπή διαβίωση δεν θέλει να λειτουργήσει αποτρεπτικά διεκδικήσεων και περαιτέρω αυξήσεων σε αποδοχές και συντάξεις. Εκείνο το οποίο θέλει το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα είναι να κατοχυρώσει το κατώτατο όριο, έτσι ώστε εκεί, με αυτό το κατώτατο όριο να βρίσκεται η λειτουργία της αξιοπρεπούς διαβίωσης και όπως αυτή συνδέεται κάθε φορά με μισθούς και συντάξεις. Σε τίποτα δεν θα εμποδίζεται ο νομοθέτης, δηλαδή οι πολιτικοί και όταν υπάρχει καθιερωμένο το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα να ρυθμίζει προς τα πάνω τις αποδοχές από μισθούς και συντάξεις. Και το επιχείρημα ότι αυτό μπορεί να λειτουργήσει περιοριστικά των κοινωνικών αγώνων για τη βελτίωση της θέσης των εργαζομένων, νομίζω ότι είναι, κατ' επιεικεία η έκφραση, αβάσιμο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όταν το 25% του ελληνικού λαού σύμφωνα όχι με δικές μας παραδοχές μόνο, αλλά και με παραδοχές της Κυβέρνησης και όπως αυτές διατυπώθηκαν και από τον κύριο Πρωθυπουργό και σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, τόσο της εθνικής όσο και της EUROSTAT, ζει κάτω από τα όρια της βιωσιμότητας, ζει στην ασφυξία του πλαισίου της φτώχειας, δεν είναι αναγκαίο να καθιερωθεί το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα σε αξιοπρεπή διαβίωση και μάλιστα, με ρύθμιση που θα καθιστά το δικαίωμα αγωγίμο; Εμείς λέμε ότι είναι αναγκαίο.

Ευχαριστώ κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη – Ψαρούδα): Κύριε Κουβέλη, για να ξεκαθαρίσω τις θέσεις των κομμάτων, στο άρθρο 14

παράγραφος 9 είστε αρνητικοί στην τροποποίησή του; Αυτό σημαίνει ότι εμμένετε στην ισχύουσα διατύπωση του Συντάγματος, ή προτείνετε και κάποια άλλη;

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Στην ισχύουσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη – Ψαρούδα): Και συμφωνείτε με το άρθρο 22 παράγραφος 1, εφ' όσον αυτό σημαίνει –και θα ξεκαθαριστεί– ότι εξασφαλίζεται το ελάχιστο, χωρίς να τίθενται οποιεσδήποτε σκέψεις ή περιορισμοί προς τα πάνω;

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, ήμουν σαφής. Είπα ότι ζητώ την προσθήκη στο άρθρο 22 του Συντάγματος, διάταξης σύμφωνα με την οποία θα καθιερώνεται ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα σε αξιοπρεπή διαβίωση και μάλιστα με τρόπο που θα καθιστά το δικαίωμα του Έλληνα πολίτη, αγωγίμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη – Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ.

Ο κ. Πλεύρης έχει το λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Ευχαριστώ κυρία Πρόεδρε.

Σε μια αρχική τοποθέτηση, επειδή άκουσα και όλες τις πλευρές που έθεσαν προ συζήτησης τις προτάσεις τους, πιστεύουμε και εμείς ότι το Σύνταγμα –και το θέσαμε ήδη από την πρώτη συζήτηση που είχαμε την προηγούμενη εβδομάδα– πρέπει να ρυθμίζει γενικές διατάξεις, να δίνει το πνεύμα βάσει του οποίου αργότερα θα πρέπει να έρθει ο κοινός νομοθέτης να ερμηνεύσει το Σύνταγμα και να προβεί στις αναγκαίες ρυθμίσεις. Υπ' αυτήν την έννοια πιστεύουμε ότι με τις συνεχείς τροποποιήσεις, το Σύνταγμα, σε μεγάλο βαθμό «έγινε» φλύαρο, αυτό που είπε και ο προλαλήσας, υπό την έννοια ότι μια σειρά ρυθμίσεων του σημερινού Συντάγματος, θα μπορούσαν να αποτελούν προϊόν του κοινού νομοθέτη και ο ίδιος να έχει ερμηνεύσει το πνεύμα του Συντάγματος.

Ξεκινώντας την ανάλυση για τα συγκεκριμένα άρθρα που συζητούμε, αυτό, κατά την άποψή μας, υπάρχει και στο άρθρο 14 παράγραφος 9, με άμεση συνέπεια, λόγω των διαφόρων δυσχερειών, να ερχόμαστε πέντε χρόνια μετά να αναθεωρήσουμε μια διάταξη η οποία, κατά την άποψή μας, θα έπρεπε να δίνει το γενικό πλαίσιο το τι ακριβώς θέλει ο συντακτικός νομοθέτης και στη συνέχεια να ερχόταν ο κοινός νομοθέτης, βάσει αυτής της γενικής ρύθμισης, να μπορούσε να προβεί στις απαιτούμενες τροποποιήσεις.

Εμείς, πιστεύουμε ότι τα τρία πρώτα εδάφια του άρθρου 14 παράγραφος 9 θα αρκούσαν προς αυτή την κατεύθυνση, διότι απ' ενός δίνει τη δυνατότητα να είναι φανερά τα οικονομικά των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, απ' ετέρου διασφαλίζουν την πολυφωνία, τη διαφάνεια, την πολυμέρεια, στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Παράλληλα, δίνουν και τη δυνατότητα του να μην υπάρξει υπερσυγκέντρωση Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στο αυτό πρόσωπο.

Εδώ, θέλω να φέρω μερικούς προβληματισμούς. Επειδή, όπως ειπώθηκε, στην Ελλάδα ζούμε μια πραγματικότητα. Ξέρουμε ποια είναι η δύναμη των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και δυστυχώς, γνωρίζουμε ότι αυτή τη στιγμή και ο πολιτικός λόγος έχει μεταφερθεί, δυστυχώς, σε μεγάλο βαθμό από την Αίθουσα του Εθνικού Κοινοβουλίου στα τηλεοπτικά «παράθυρα». Σε μεγάλο βαθμό και η νομοθετική και η εκτελεστική εξουσία, πολλές φορές, ακόμη και η δικαστική γίνονται έρμαιο αυτής της διαπόμπευσης που υπάρχει στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και κατά κάποιο τρόπο, αν θέλετε, και οι πολιτικοί προκειμένου να επιτύχουν την επιβίωσή τους, γίνονται εξαρτημένοι με Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Και δεν αναφέρω σε ύποπτους παράγοντες. Αναφέρομαι στο πιο απλό που συμβαίνει και το ζούμε στην καθημερινότητα, ότι πολλές φορές αναγκάζονται Βουλευτές, όπως είμαστε όλοι εδώ πέρα, να έχουν μια συνεχή συνεννόηση με δημοσιογράφους ανταλλαγής πληροφοριών, προσπάθεια εξυπηρέτησεων, πάντα σε νόμιμο πλαίσιο και αυτό δείχνει, αν μη τι άλλο, την εξάρτηση που στο πιο αθώο ξεκινάει από το να είναι αναγκασμένος ο κάθε πολιτικός να απολογείται κυριολεκτικά σε δημοσιογράφους, μέχρι σε πιο σύνθετα προβλήματα που θέτουν πραγματικά σε κίνδυνο την ομαλή λειτουργία του κοινοβουλευτικού έργου.

Ωστόσο όταν λέμε για μια συγκέντρωση, για να μπορούμε και στα πραγματικά δεδομένα, όποιος και να υπάρξει, όποια συντα-

κτική πρόβλεψη και να υπάρξει, δεν έχει τη δυνατότητα κάποιος να προβεί σ' αυτήν την υπερσυγκέντρωση;

Δεν μπορεί με διάφορες εταιρείες υπεράκτιες ή ενδεχομένως με τρίτα πρόσωπα, που χαρακτηρίζονται πολλές φορές ως «αχυράνθρωποι», ουσιαστικά να κάνουν αυτή τη δουλειά; Χρειάζεται ο ίδιος να είναι ο κυρίαρχος; Δεν μπορεί να έχει τρίτα πρόσωπα συνεπώς και με αυτόν τον τρόπο να επιτελεί αυτό για το οποίο εμείς θέλουμε να νομοθετήσουμε ώστε να αποφευχθεί;

Εμείς εντοπίζουμε το βασικό κίνδυνο στα ηλεκτρονικά Μ.Μ.Ε.. Αυτή είναι η απειλή υπό την έννοια της υπερσυγκέντρωσης. Αυτοί σήμερα, η τηλεόραση ουσιαστικά, είναι οι διαμορφωτές της κοινής γνώμης και κατ' επέκταση και της πολιτικής συνέλιξης. Και πραγματικά έχουμε δει, δυστυχώς, την ανάπτυξη αυτής της «μιντιακής δημοκρατίας», η οποία εγκυμονεί πάρα πολλούς κινδύνους διότι όλες οι συνταγματικά κατοχυρωμένες εξουσίες κρίνονται. Αντιθέτως, αυτή η εξουσία, η οποία θέλει να λέγεται τέταρτη εξουσία, είναι ανεξέλεγκτη, δεν υπόκειται σε κανόνες-εννοώ ως προς την κρίση- και πολλές φορές δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία των υπολοίπων εξουσιών. Εγώ, πιστεύω στο δημοσιογραφικό λειτουργήμα, ωστόσο, εμείς λέμε για την κατάχρηση που μπορεί να φτάσει στο βαθμό να εξαρτά την πολιτική πεποίθηση των ανθρώπων, να δημιουργεί συνειδήσεις και κατ' επέκταση να ασκεί πιέσεις στις κυβερνήσεις.

Το πρόβλημα εμείς το αντιμετωπίζουμε κυρίως στον ηλεκτρονικό Τύπο, στα Μ.Μ.Ε. ηλεκτρονικής μορφής και, πρωτίτως, στην τηλεόραση. Εμείς θεωρούμε ότι εκεί πρέπει να μείνει το Σύνταγμα. Δηλαδή να μείνει στη γενική ρύθμιση που επιτάσσει την πολυφωνία, την πολυμέρεια, τη διαφάνεια και μετά ο κοινός νομοθέτης, ερμηνεύοντας αυτή την παράγραφο 9, να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ρυθμίσεις, διότι εάν κρίνει ότι ένα Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης δεν πληροί την πολυφωνία, θα μπορεί να έχει με τις διατάξεις του κοινού νομοθέτη τις ανάλογες κυρώσεις. Και μπορώ, να σας πω και ένα θεωρητικό παράδειγμα. Μπορεί να υπάρχει Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης που να μην υπάρχει υπερσυγκέντρωση, να είναι ένα, ένα κανάλι το οποίο να λειτουργεί πολύ πιο επικίνδυνα στο θέμα επηρεασμού της κοινής γνώμης, στο βαθμό που φτάνει επηρεασμού και της πολιτικής εξουσίας, απ' ό,τι ενδεχομένως τρία Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης διαφορετικής μορφής που θα ανήκουν στον ίδιο άνθρωπο. Δεν μπορούμε, δηλαδή, όλα να τα βάλουμε στα ίδια μέτρα και στα ίδια σταθμά. Δεν μπορούμε να βάλουμε στην ίδια κλίμακα μια εφημερίδα που έχει τέσσερις, πέντε χιλιάδες φύλλα με μια εφημερίδα που έχει πεντακόσιες χιλιάδες φύλλα, ένα κανάλι το οποίο έχει το μερίδιο του 30% ή 40% της τηλεθέσης με ένα κανάλι που έχει το 0,5% της τηλεθέσης.

Εμείς, λοιπόν, πιστεύουμε ότι το πνεύμα του συντακτικού νομοθέτη, είναι να προσάψει τις αρχές για τις οποίες θέλουμε να λειτουργεί ανεμπόδιστα το κοινοβουλευτικό έργο, που είναι η πολυφωνία, η πολυμέρεια και η διαφάνεια και από εκεί και πέρα ο κοινός νομοθέτης να το ερμηνεύσει ώστε να μην έχουμε το πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε σήμερα, ότι μόλις πέντε, έξι χρόνια μετά την προηγούμενη Αναθεώρηση του Συντάγματος, αναγκάζομαστε την ίδια παράγραφο να την επαναδιατυπώσουμε.

Η πρότασή μας, λοιπόν, για το άρθρο 14 παράγραφος 9 είναι συγκεκριμένη. Σας την έχω δώσει έτσι κι αλλιώς και γραπτώς.

Πάμε τώρα στο άρθρο 17 παράγραφος 1 του Συντάγματος. Εγώ πιστεύω ότι ο νομοθέτης δεν μπορεί να ερμηνεύει τα πάντα. Η ερμηνεία του νόμου, αν θέλετε, σε μεγάλο βαθμό και η εφαρμογή του γίνεται και από τα δικαστήρια.

Στο θέμα της ιδιοκτησίας υπάρχει σαφέστατη νομολογία. Θεωρώ, παντελώς, περιττή την αναφορά της πνευματικής ιδιοκτησίας και επισημαίνω και τον ακόλουθο κίνδυνο. Ζούμε σε μια κατάσταση σήμερα, υπερπροστασίας με τους τελευταίους νόμους της πνευματικής ιδιοκτησίας, νόμοι, που όπως ειπώθηκε και, πριν μια ώρα, στην Επιτροπή Κοινοβουλευτικής Δεοντολογίας, ήταν και προϊόν πιέσεων από κυβερνήσεις του εξωτερικού και συγκεκριμένα από τις Η.Π.Α., ώστε να προστατευθούν τα «μεγαθήρια» των εταιρειών. Και έχουμε φαινόμενα αυτή τη

στιγμή λόγω χάρη της Α.Ε.Π.Ι., που εγώ την λέω ονομαστικά, η οποία βάζει πρόστιμο και στο περίπτερο που λειτουργεί και στο βιβλιοπωλείο όπως ειπώθηκε και γεννάται ένα εύλογο ερώτημα. Εγώ όταν αγοράζω ένα cd, αυτό το cd δεν μπορώ να το χρησιμοποιώ; Το αγοράζω για να το ακούω μόνο εγώ; Γίνεται μία τέτοια διασταλτική ερμηνεία της έννοιας της πνευματικής ιδιοκτησίας που θα οδηγηθούμε στο εξής φαινόμενο.

Εσείς, κυρία Πρόεδρε, που είστε και επιφανής Καθηγήτρια, θα γράψετε ένα βιβλίο, θα το αγοράσει κάποιος και αν το δανείσει αυτός σ' έναν τρίτο, θα πηγαίνετε να ζητήσετε δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επειδή δάνεισε το βιβλίο! Μπαίνουμε σε μια διασταλτική ερμηνεία πολύ επικίνδυνη και θεωρούμε ότι η αναφορά μέσα στο Σύνταγμα θα την ευνοήσει αυτή την αίσθηση με άμεση συνέπεια -αφού πλέον αντιληφθούμε αυτή την κατάχρηση που γίνεται από εταιρείες τύπου Α.Ε.Π.Ι. στο θέμα της πνευματικής ιδιοκτησίας- εάν πάμε να οδηγηθούμε σε μια τροποποίηση του νόμου για τα πνευματικά δικαιώματα, θα προσκρούουμε στο άρθρο 17 παράγραφος 1 του Συντάγματος, όπου θα λέμε, α, αναφέρεται και η πνευματική ιδιοκτησία ρητώς. Τα δικαστήρια μπορούν να ερμηνεύουν τον όρο «ιδιοκτησία». Κατά την ταπεινή μου άποψη, μέχρι στιγμής επαρκώς τον ερμηνεύουν στο πλαίσιο του κοινού νόμου βέβαια, ο οποίος όμως, έχει τη νομοθετική βάση του στο άρθρο 17 και την προστατεύουμε επαρκώς. Συνεπώς, από εκεί και πέρα οποιαδήποτε άλλη αναφορά μπορεί να οδηγήσει σε κίνδυνο. Θα συμφωνήσω, όμως, απόλυτα με την προσθήκη, διότι έχω και μια σειρά αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας εδώ. Ενδεικτικά αναφέρω για να υπάρχει και στα Πρακτικά, την 2556/05 και 3117/04 όπου πραγματικά άνθρωποι ουσιαστικά στερούνται της περιουσίας τους διότι οι απαλλοτριώσεις που γίνονται κατ' εφαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας δεν υπάγονται, σύμφωνα με την ερμηνεία που έχει δώσει το Συμβούλιο της Επικρατείας στο άρθρο 17 παράγραφος 2, με άμεση συνέπεια να υπάρχουν χρονικά πλαίσια τα οποία αν μη τι άλλο, οδηγούν στον ουσιαστικό αφανισμό της περιουσίας, διότι όταν μια περιουσία οκτώ ή εννιά χρόνια δεν μπορεί ο άλλος να την χρησιμοποιήσει, ουσιαστικά την έχει απολέσει. Και κατά την άποψή μου, υπάρχει βέβαια, θεωρητικά η προστασία από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στον όρο της περιουσίας, συμφωνώ, όμως, απόλυτα ότι θα πρέπει να τεθεί και στο άρθρο 17 του Συντάγματος. Και μάλιστα στην πρόταση που εμείς έχουμε υποβάλει, αφήνουμε ένα πιο ανοικτό ενδεχόμενο. Στο άρθρο 17 περιλαμβάνονται όλες οι μορφές απαλλοτριώσεων, ακόμη και αυτές που γίνονται κατ' εφαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας. Είδα και το συνάδελφο τον κ. Μπούγα που έχει αναφέρει την αρχαιολογική νομοθεσία. Συνεπώς για να μην υπάρξουν τα όποια κενά, θα ήταν καλύτερο να υπάρξει μια γενική ρύθμιση που να γράφει ότι προστατεύονται όλες οι μορφές απαλλοτριώσεων και μια πιο ειδική ακόμα και αυτές που γίνονται κατ' εφαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας.

Πιστεύω ότι κατ' αυτόν τον τρόπο θα υπάρχει μια καλύτερη προστασία.

Τώρα, όσον αφορά το άρθρο 20 παράγραφος 1. Αναφορικά με το άρθρο αυτό, αν δει κάποιος τη θεωρία, δημιουργείται ένας πολύ έντονος προβληματισμός. Σας λέγω ότι υπάρχει και μια πολύ μειοψηφούσα άποψη στη θεωρία που λέει ότι δεν καλύπτει ούτε το δικαίωμα έφεσης. Πάλι θα κάνω αναφορά στο συνάδελφο κ. Μπούγα ότι θα πρέπει να είναι τα ένδικα μέσα. Συγκεκριμένα είναι ο καθηγητής ο κ. Μπέης που έχει εκφράσει αυτή την αντίληψη.

Εμείς αυτό που πιστεύουμε είναι ότι πάλι ο συντακτικός νομοθέτης πρέπει να δίνει το γενικό πλαίσιο, δηλαδή την προστασία του ατόμου στα δικαστήρια. Τώρα προσωρινή, μη προσωρινή, ένδικα μέσα ή οτιδήποτε, από εκεί και πέρα είναι θέμα ερμηνείας του κοινού νομοθέτη. Μπορεί, αργότερα, να λειτουργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο το σύστημα δικαιοσύνης, που, δυστυχώς, αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν τα υπαρκτά δεδομένα, ώστε πραγματικά μια υπόθεση να ολοκληρώνεται σε τέσσερις, πέντε μήνες, οπότε να μην υπάρχει η ανάγκη της προσωρινής αυτής δικαστικής προστασίας.

Συνεπώς, πιστεύω ότι θα πρέπει να δίνεται το πλαίσιο από το

Σύνταγμα, ότι πρέπει να υπάρχει προστασία από τα δικαστήρια και από εκεί και πέρα, ο κοινός νομοθέτης, ανάλογα και με τις ανάγκες της υλικοτεχνικής υποδομής που υπάρχει, μπορεί να ερμηνεύσει αν αυτό συνιστά και προσωρινή προστασία ή οτιδήποτε άλλο. Αυτό που θα είχε πολύ μεγαλύτερη ανάγκη να πει - και είναι ανεξάρτητο της προσωρινής δικαστικής προστασίας - είναι η εκδίκαση των υποθέσεων να γίνεται σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου μάς έχει καταδικάσει πολλές φορές. Ουσιαστικά είναι ο μόνος βασικός λόγος για τον οποίο η Ελλάδα καταδικάζεται στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, διότι δεν εφαρμόζονται οι επιταγές του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με αποτέλεσμα να υπάρχει φοβερή καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης.

Βέβαια, εδώ γεννάται το εύλογο ερώτημα. Έστω και αν εμείς βάλουμε στο Σύνταγμα ότι θα πρέπει να γίνεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, αυτό σημαίνει ότι και αυτό θα επιτευχθεί; Προφανώς, όχι. Όπως, λόγω χάριν, μέσα στο Σύνταγμα αναφέρεται ότι η προσωρινή κράτηση μπορεί να διαρκεί δώδεκα μήνες και σε εξαιρετικές περιπτώσεις να φθάνει στους δεκαοκτώ, δυστυχώς, όμως, στην πράξη έχει γίνει το αντίθετο και η προσωρινή κράτηση διαρκεί δεκαοκτώ μήνες και σε εξαιρετικές περιπτώσεις φθάνει τους δώδεκα.

Συνεπώς, ακόμα και αν το θέσουμε στο Σύνταγμα, θα πρέπει να φροντίσουμε να υπάρξει η υλικοτεχνική αυτή υποδομή, ώστε πραγματικά να οδηγούμαστε σε μια σωστή απονομή της δικαιοσύνης. Γιατί η σωστή απονομή της δικαιοσύνης δεν είναι μόνο η δικαιο κρίση. Είναι και η κρίση μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα. Τι να το κάνει κάποιος άνθρωπος, αν δικαιωθεί μετά από δέκα και δώδεκα χρόνια, καθώς μπορούν να φθάσουν δικαστήρια μέχρι τον Άρειο Πάγο και να υπάρξουν τυχόν επιστροφές από τον Άρειο Πάγο στο Εφετείο λόγω του ότι θα κριθεί θετική η αναίρεση;

Συνεπώς, εμείς πιστεύουμε ότι η αναφορά στο Σύνταγμα του ευλόγου χρόνου θα βοηθήσει, θα δείξει, αν μη τι άλλο, το πνεύμα του συντακτικού νομοθέτη να πιέσει την εκάστοτε κυβέρνηση να εναρμονιστεί με τις επιταγές του Συντάγματος, που θα είναι ο εύλογος χρόνος. Δεν θα λύσει σίγουρα το πρόβλημα, αλλά θα δείξει μια ειλικρινή διάθεση προς την κατεύθυνση σε σύντομο χρονικό διάστημα να εκδικάζονται υποθέσεις. Υπ' αυτήν την έννοια, εμείς πιστεύουμε στην αναφορά του ευλόγου χρόνου για τους λόγους που σας ανέφερα.

Η ερμηνεία του άρθρου 20, παράγραφος 1 για την προστασία στα δικαστήρια έγκειται στον εκάστοτε νομοθέτη, δηλαδή, τι δικαιώματα ενώπιον του δικαστηρίου υπάρχουν και αναλόγως για όλα αυτά προστατεύεται. Δεν χρειάζεται, δηλαδή, η αναφορά της προσωρινής δικαστικής προστασίας.

Το τελευταίο άρθρο της σημερινής συζήτησης είναι το 22, παράγραφος 1. Πραγματικά, άκουσα με μεγάλη προσοχή τις τοποθετήσεις και πάλι εδώ θα μπορούσε να πει εύλογα κάποιος -και ειπώθηκε μάλιστα- ότι είναι ένα ευχολόγιο, εάν γίνει τυχόν μία αναφορά και ότι τέλος πάντων, υπάρχουν οι δυνατότητες στον εκάστοτε κοινό νομοθέτη να ρυθμίσει όλες αυτές τις ανάγκες που υπάρχουν, ώστε να επιτευχθεί και κοινωνική συνοχή και οπωσδήποτε το *minimum* της αξιοπρεπούς διαβίωσης των εργαζομένων στη χώρα μας. Διότι, πράγματι, είναι πάρα πολύ λυπηρό να παρουσιάζονται και συντάξεις φτώχειας και μισθοί φτώχειας, όλα αυτά που αναφέρονται, όλα αυτά που λέμε. Όμως, το πνεύμα του Συντάγματος έχει πάρα πολλές διατάξεις τέτοιας φύσεως που ουσιαστικά δίνουν την κατεύθυνση του κοινωνικού κράτους και για την εργασία και για την προστασία διαφόρων άλλων μορφών. Δεν πιστεύουμε ότι το παρόν άρθρο πρέπει να τροποποιηθεί. Είμαστε υπό συζήτηση, βέβαια. Εμείς λέμε την πρότασή μας.

Και αν θέλετε, θέτουμε και έναν άλλο προβληματισμό. Εγώ, δέχομαι ότι ο προβληματισμός που θα πω τώρα μπορεί, ενδεχομένως, να δεχτεί τα πυρά κάποιων συναδέλφων. Είναι η διαφορετική, αν θέλετε, κοσμοαντίληψη ή ιδεολογική προσέγγιση. Εμείς σε μια Ελλάδα όπου πλέον υπάρχουν πάρα πολλοί αλλοδαποί εργαζόμενοι μετανάστες, που οπωσδήποτε πρέπει να

έχουν κοινωνικά δικαιώματα, η οποία αναφορά της κοινωνικής συνοχής μπορεί να δημιουργήσει κάποιες δυσχέρειες. Εάν θέλετε -μάρτυς μου το Σύνταγμα- υπάρχουν πάρα πολλές διατάξεις που η προστασία γίνεται για τους Έλληνες πολίτες και μετά ο κοινός νομοθέτης μπορεί να εφαρμόσει αυτήν την αρχή της ισότητας. Λόγου χάριν, η αρχή της ισότητας είναι για τους Έλληνες πολίτες. Το Σύνταγμα λέει ότι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. Ο κοινός νομοθέτης, βέβαια, στην πράξη αυτό το εφαρμόζει για οποιονδήποτε άνθρωπο βρίσκεται στην ελληνική επικράτεια.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι στο επίπεδο του Συντάγματος και όχι του κοινού νόμου η οποία αναφορά κοινωνικής συνοχής δεν θα πρέπει να είναι αποκομμένη από το εθνικό κριτήριο. Διότι υπάρχει πολύ μεγάλος κίνδυνος σε μια οποιαδήποτε αναφορά κοινωνικής συνοχής να δημιουργηθούν μειοψηφικές τάσεις επικαλούμενες αυτό το συγκεκριμένο άρθρο της κοινωνικής συνοχής και να βρεθεί το Εθνικό Κοινοβούλιο σε πολύ δύσκολο δρόμο. Δεν θέλω να παρεξηγηθούν αυτά που λέω. Ο κοινός νομοθέτης έχει τη δυνατότητα και με τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας και με το συνδικαλισμό που ειπώθηκε, προηγούμενος, και με την εγγύηση σε επίπεδο μισθών και οτιδήποτε άλλο να προσφέρει αυτές τις εγγυήσεις για όλους τους εργαζομένους. Σε συνταγματικό, όμως, επίπεδο, στον ύψιστο χάρτη της Ελλάδος εμείς πιστεύουμε ότι αυτό θα πρέπει να είναι συνδεδεμένο άμεσα με το εθνικό στοιχείο, ώστε αργότερα οι όποιες τροποποιήσεις του κοινού νομοθέτη να μην προσκρούουν σε θέμα συνταγματικότητας. Στο κάτω-κάτω η λαϊκή κυριαρχία στην κορωνίδα του Ελληνικού Συντάγματος, στα πρώτα της άρθρα, αναφέρεται ως θεμέλιο του έθνους. Αυτό λέει το Σύνταγμα μας.

Συνεπώς σε αυτήν την κατάσταση, σε συντακτικό επίπεδο τονίζω ότι δεν μπορούμε να οδηγηθούμε σε μία κοινωνική διεύρυνση εξαιρουμένου του εθνικού στοιχείου. Θα μπορούσε αυτό να γίνει στον κοινό νόμο και αναλόγως μετά με τις περιστάσεις που αναπτύσσονται θα μπορούσαμε σε ένα επόμενο στάδιο να βλέπαμε τη δυνατότητα εφαρμογής στο Σύνταγμα. Στο παρόν, όμως, στάδιο και ενδεχομένως και σε μελλοντικά αυτό πιστεύω για την οποία περαιτέρω κοινωνική συνοχή.

Ξέρετε ότι η ερμηνεία που μπορεί να δώσει ένα δικαστήριο δεν είναι τόσο απλό θέμα. Ειπώθηκε από μία άλλη οπτική γωνία ότι στα πλαίσια της κοινωνικής συνοχής θα μπορούσε ένα δικαστήριο να κρίνει καταχρηστική μία απεργία. Από την άλλη πλευρά, στα πλαίσια της κοινωνικής συνοχής θα μπορούσε ένα Κοινοβούλιο να γινόταν, συνεχώς, έρμαιο του τι είναι αυτή η κοινωνική συνοχή και πώς διασφαλίζεται αυτή η κοινωνική συνοχή. Γι' αυτόν το λόγο -και κλείνω για να μην κάνω κατάχρηση του χρόνου- εμείς πιστεύουμε ότι θα πρέπει η οποία εξάρτηση του κοινωνικού στοιχείου να μη μένει μακριά από το εθνικό.

Τέλος όπως αναφέρω και στην αρχική μας πρόταση, θεωρώ -ντας ως κόμμα ότι βρισκόμαστε στην κορυφαία διαδικασία της δημοκρατίας, την Αναθεώρηση του Συντάγματος, αλλά κρίνοντας παράλληλα και τον κίνδυνο να οδηγηθούμε -και πιστεύω ότι όλοι έχουν αυτόν τον προβληματισμό- σε μια Αναθεώρηση η οποία λόγω των συνθηκών που θα υπάρξουν μπορεί να μην οδηγήσει σε απαιτούμενες αλλαγές που πρέπει να γίνουν και να είναι πολύ επιδερμική, γεννάται έντονα το ερώτημα εάν φθάσουμε στην απολύτως επιδερμική Αναθεώρηση και αναγκαστούμε μετά καθυστερώντας κιόλας την επόμενη Αναθεώρηση να ξανααναθεωρήσουμε το Σύνταγμα με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Γιατί εμείς δεν πιστεύουμε στις συνεχείς Αναθεωρήσεις. Η περαιτέρω παρουσία, ψήφιση ή οτιδήποτε άλλο δεν κρίνεται μόνο από τη διάρθρωση που κάνουμε, αλλά και με πολιτικά κριτήρια, δηλαδή αν τελικά καταφέρουμε να φθάσουμε σε μία πραγματική Αναθεώρηση ή φθάσουμε σε μία τύποις Αναθεώρηση, ανανεώνοντας για αργότερα την οποιαδήποτε πραγματική αναθεωρητική διαδικασία. Αυτό είναι το σκεπτικό μας στην παρούσα φάση. Συμμετέχουμε, βοηθούμε στη διάρθρωση των άρθρων, αλλά η πορεία θα δείξει αν πραγματικά οδηγούμαστε σε μία πραγματική Αναθεώρηση και πρέπει να παραμεινουμε ή αν τελικά δεν μπορεί να επιτευχθεί αυτή και καλό είναι να μην τελειώσει μία αναθεωρητική διαδικασία και αύριο το πρωί να ξέρουμε ότι πρέπει να ξεκινήσει μία καινούργια.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη – Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ.

Κύριε Παναγιωτόπουλε, θέλετε να μιλήσετε τώρα;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Να προηγηθεί ο συνάδελφος κ. Μπούγας και μετά θα μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη – Ψαρούδα): Καλώς. Προχωρούμε στους συναδέλφους και όποτε θέλετε, παρεμβαίνετε.

Κύριοι συνάδελφοι, αν συμφωνείτε, να δώσουμε οκτώ λεπτά στους ομιλητές.

Το λόγο έχει ο κ. Μπούγας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, είναι αλήθεια ότι όχι μόνο με το δικό μας, αλλά και με αρκετά Συντάγματα ευρωπαϊκών χωρών που συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν δημιουργηθεί πεδία εντάσεως μεταξύ του συνταγματικού δικαίου και του ευρωπαϊκού δικαίου. Εάν κάνει κάποιος μία αναφορά στη δική μας πραγματικότητα, διαπιστώνει ότι πεδία εντάσεως είναι το άρθρο 14, παράγραφος 9, το άρθρο 57 που αφορά στο ασυμβίβαστο των Βουλευτών και το άρθρο 16.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 14, παράγραφος 9 για το οποίο συζητάμε σήμερα, βλέποντας κάποιος την ιστορία, διαπιστώνει ότι έχουμε μέχρι σήμερα τρεις εκτελεστικούς νόμους, έχουμε ένα προδικαστικό ερώτημα του Συμβουλίου της Επικρατείας και μία απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, σχετικά με τη συνταγματικότητα των κείμενων διατάξεων προς το Δ.Ε.Κ. που, αν δεν κάνω λάθος, δεν έχει ακόμα απαντηθεί, και έχουμε και μία αιτιολογημένη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε ό,τι αφορά την εθνική μας νομοθεσία.

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι κρίσιμο για το άρθρο 14 παράγραφος 9 είναι, πρώτον, η οριοθέτηση των εννοιών, «Βασικός Μέτοχος», «παρένθετα πρόσωπα», καθώς επίσης και η επιβολή των κυρώσεων που μέλλει να γίνουν σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των νόμων και της διάταξης του άρθρου 14 παράγραφος 9 του Συντάγματος. Κανείς δεν αμφιβάλλει για τη σκοπιμότητα και για τους λόγους που έχει ενταχθεί στη δικαϊκή μας τάξη η διάταξη του άρθρου 14 παράγραφος 9, όμως δεν θα πρέπει να κλείνουμε και τα μάτια μας στην πραγματικότητα, την οποία προανέφερα: Πρέπει -και νομίζω ότι αυτό επιβάλλεται να κάνουμε- να βρούμε τρόπο ερμηνείας του Συντάγματος που να είναι συμβατός με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Ως τέτοιο συμβατό τρόπο ερμηνείας προτείνω την αναδιτύπωση της διάταξης αυτής, η οποία θα έχει όπως είναι στο κείμενο, χωρίς όμως να υπάρχουν τα εδάφια από 5 έως και 8 της πρώτης παραγράφου. Είναι η διατύπωση που διένειμα. Νομίζω ότι με αυτήν τη διατύπωση επιτυγχάνεται ο σκοπός τον οποίο θέλει να επιτύχει ο συντακτικός νομοθέτης από τη μία πλευρά, από την άλλη όμως δεν υπάρχουν ούτε τα αμάχητα τεκμήρια ούτε η επιβαλλόμενη πλέον από τον εκτελεστικό νόμο οριοθέτηση των εννοιών του «Βασικού Μετόχου», των παρενθέντων προσώπων, τα οποία ενδεχομένως να μας δημιουργήσουν πρόσθετα προβλήματα σε ό,τι αφορά την αρμονία, τη συμβατότητα των διατάξεων προς το ευρωπαϊκό δίκαιο.

Έρχομαι στο άρθρο 17. Εδώ κυρία Πρόεδρε, πρέπει να πει κάποιος ότι, εάν σήμερα είναι περίπου αυτονόητο πως στην έννοια της ιδιοκτησίας περιλαμβάνονται και η πνευματική ιδιοκτησία και τα πάσης φύσεως ενοχικά δικαιώματα, αυτό μέχρι πρότινος -και αναφέρομαι σε μια δεκαετία περίπου- δεν ήταν αυτονόητο. Έπρεπε να υπάρξει καταδίκη της Ελλάδας από το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων -υπενθυμίζω την υπόθεση Ανδρεάδη- έτσι ώστε η νομολογία των Ανωτάτων, ιδίως, Δικαστηρίων να μεταστραφεί και να δέχεται πλέον ότι στην έννοια της ιδιοκτησίας περιλαμβάνονται και τα πάσης φύσεως ενοχικά δικαιώματα. Και μένω σε αυτήν τη διατύπωση, διότι, εάν κάποιος θεωρήσει σκόπιμη τη συμπερίληψη της πνευματικής ιδιοκτησίας, τότε μπορεί να δημιουργηθεί επιχείρημα υπέρ της άποψης, την οποία ασφαλώς και δεν υποστηρίζω, ότι δεν προστατεύονται επαρκώς τα υπόλοιπα ενοχικά δικαιώματα. Εάν, λοιπόν, θεωρήσουμε αναγκαίο το να συμπεριλάβουμε την πνευματική ιδιοκτησία, νομίζω ότι θα πρέπει η διατύπωσή μας να είναι γενικότερη και να διασαφηνίζεται ότι στην έννοια της ιδιοκτησίας συμπεριλαμβάνονται και τα πάσης φύσεως ενοχικά

δικαιώματα και επαναλαμβάνω σήμερα ότι μπορεί με την υφιστάμενη νομοθεσία να θεωρείται περίπου αυτονόητο, αλλά πριν από δέκα ή δεκαπέντε χρόνια δεν ήταν αυτονόητο και νομίζω ότι είναι χρήσιμο να διευκρινιστεί με τη διατύπωση την οποία προτείνω.

Τώρα σε ό,τι αφορά το άρθρο 17 παράγραφος 6, εδώ πράγματι υπάρχει ένα πρόβλημα με τις πολεοδομικές απαλλοτριώσεις, το οποίο αναφέρθηκε. Όμως, το ίδιο, αν όχι μεγαλύτερο πρόβλημα, υπάρχει και στην περίπτωση των αρχαιολογικών απαλλοτριώσεων, διότι η κήρυξη ενός χώρου ως αρχαιολογικού αποδυναμώνει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, όπως αυτό προσδιορίζεται από τον Αστικό μας Κώδικα, και δημιουργεί τεράστιες δυσκολίες στους ιδιοκτήτες. Και όχι μόνο δημιουργεί τεράστιες δυσκολίες, διότι δεν συντελείται η απαλλοτρίωση η οποία κηρύσσεται με τον προσδιορισμό, την οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου, αλλά από την άλλη πλευρά οι ιδιοκτήτες, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης, επιτυγχάνουν την εξαγορά των ακινήτων τους. Αντί, δηλαδή, της κήρυξης της απαλλοτρίωσης και της αποζημίωσης του συνόλου των ιδιοκτητών, κατά τρόπο μυστήριο, θα έλεγα, επιλέγονται συγκεκριμένες ιδιοκτησίες, που υποτίθεται ότι έχουν μεγαλύτερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, γίνεται απευθείας εξαγορά και μ' αυτόν τον τρόπο αντιλαμβάνεστε ότι ούτε η διοίκηση ωφελείται, αλλά ούτε και η διαφάνεια προωθείται. Γι' αυτόν το λόγο και εδώ, υπό την προϋπόθεση πως θα θεωρήσουμε αναγκαία την προσθήκη του όρου «πολεοδομική νομοθεσία», νομίζω ότι θα πρέπει να συμπεριλάβουμε και την αρχαιολογική, για τους λόγους τους οποίους σας ανέφερα.

Ένα άλλο ζήτημα συναφές προς τα όσα είπα, κυρία Πρόεδρε, είναι η επιβολή ζωνών οικιστικού ελέγχου, που και σ' αυτές τις περιπτώσεις έχουμε μία *de facto* απαλλοτρίωση, χωρίς όμως αυτή η *de facto* απαλλοτρίωση να συνοδεύεται από αποζημίωση των ιδιοκτητών. Τέτοιο παράδειγμα θα μπορούσα να αναφέρω, γιατί νομίζω ότι είναι το πιο εύληπτο, η ζώνη οικιστικού ελέγχου, η οποία έχει επιβληθεί στο Νομό Φωκίδας για την προστασία του ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου των Δελφών. Απαγορεύεται στη ζώνη Α', η οποία εκτείνεται σε μια πολύ μεγάλη περιοχή, κάθε δραστηριότητα, απαγορεύεται η αλλαγή της καλλιέργειας και ως εκ τούτου, ενώ από τη μια πλευρά μπορεί τυπικά να είναι κάποιος ιδιοκτήτης ενός αγροκτήματος, ουσιαστικά δεν έχει κανένα δικαίωμα επί της ιδιοκτησίας του, διότι δεν μπορεί να τη μεταβάλει ή να τη χρησιμοποιήσει κατά τον τρόπο που αυτός επιθυμεί. Εδώ, λοιπόν, σε τέτοιες περιπτώσεις κρίνω σκόπιμο -και δεν το λέω βέβαια για να έχουμε τη συνταγματική μεταβολή- να θεωρείται πως υπάρχει μία *de facto* απαλλοτρίωση και εντεύθεν δημιουργείται υποχρέωση των θυγόμενων ιδιοκτητών από το κράτος προς απαλλοτρίωσή τους.

Δεν θα εξαντλήσω το χρόνο μου, κυρία Πρόεδρε, θα προσπαθήσω σύντομα να πω τις απόψεις μου. Στο άρθρο 20 παράγραφος 1, κυρία Πρόεδρε, ελέγχθη και υποστηρίχθηκε ευπρόσωπα ότι είναι περιττή η προσθήκη της επέκτασης συνταγματικής προστασίας και στην προσωρινή προστασία. Όμως, αν ανατρέξει κάποιος σε κάποιες διατάξεις, όπως είναι η διάταξη του άρθρου 48 του ν. 2065/1992, είναι η διάταξη η οποία απαγορεύει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, προκειμένου να αναγκαστεί ο εργοδότης να αποδεχθεί τις υπηρεσίες του εργαζομένου, διότι τα δικαστήρια θεωρούν πως δεν μπορεί με ασφαλιστικά μέτρα να υποχρεωθεί ο εργοδότης σε δήλωση βουλήσεως, δηλαδή να αποδέχεται τις υπηρεσίες κάποιου, τον οποίο έχει απολύσει, και η διάταξη την οποία προανέφερα, η οποία είναι σε φορολογικό νόμο, που δίδει τη δυνατότητα στον Υπουργό Οικονομικών με απόφασή του να αναστείλει τη λειτουργία επιχείρησης, χωρίς ο θυγόμενος ιδιώτης να έχει δικαίωμα αναστολής, αντιλαμβάνομαστε πως είναι χρήσιμο και δεν είναι περιττό να συμπεριλάβουμε και την προσωρινή δικαστική προστασία στην προστασία του άρθρου 20 παράγραφος 1, το οποίο βέβαια υποστηρίζεται και από τη διάταξη του άρθρου 6 παράγραφος 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Εάν υποστηρίξουμε πως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η προσωρινή προστασία συμπεριλαμβάνεται στο δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παράγραφος 1, έχουμε

λόγο, διότι εκεί αμφισβητείται και αμφισβητείται από αρκετούς. Δεν είναι μόνο ο καθηγητής Μπέης, είναι και ο καθηγητής Κεραμέας που υποστηρίζει την άποψη ότι δεν επεκτείνεται η συνταγματική κατοχύρωση στα ένδικα μέσα. Ό,τι λοιπόν υπάρχει, αν υπάρχει, που πραγματικά θεωρώ ότι υπάρχει λόγος επέκτασης στην προσωρινή δικαστική προστασία, μείζων λόγος υφίσταται, εάν θέλουμε να έχουμε μια πλήρη διάταξη να συμπεριλάβουμε και τα ένδικα μέσα, διότι έτσι νομίζω ότι επιτυγχάνεται ο σκοπός τον οποίο θέλουμε να επιτύχουμε.

Πρέπει να επισημάνω εδώ και το εξής, συμπληρώνοντας: Το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει πει με πρόσφατη απόφασή του το 2007 ότι δεν αρκεί σε εθνικό επίπεδο η προσωρινή προστασία, αλλά αυτή πρέπει να επεκτείνεται και στις περιπτώσεις που τα εθνικά δικαστήρια απευθύνουν προδικαστικό ερώτημα στο Δ.Ε.Κ., έτσι ώστε να μην αφήνονται ανυπεράσπιστοι ή να μην αφήνονται χωρίς προσωρινή δικαστική προστασία στις περιπτώσεις εκείνες που τα εθνικά δικαστήρια αναστέλλουν την εκδίκαση κάποιας υπόθεσης, προκειμένου να απευθύνουν στο Δ.Ε.Κ. προδικαστικό ερώτημα. Αυτό, λοιπόν, το οποίο λέγω ενισχύει την άποψη ότι δεν είναι περιττή η κατοχύρωση και της προσωρινής δικαστικής προστασίας στο άρθρο 20 παράγραφος 1 με την ευχή να συμπεριληφθούν και τα ένδικα μέσα.

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη - Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει ο κ. Παναγιωτόπουλος. Τι χρόνο θέλετε;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θα προσπαθήσω γύρω στα οκτώ, εννιά λεπτά για να μην στερήσω το χρόνο από τους άλλους συναδέλφους.

Κατ' αρχάς, θέλω να επισημάνω, κυρία Πρόεδρε, ότι από την αρχή της διαδικασίας της συζήτησης των ενότητων, εγώ τουλάχιστον διαπιστώνω ότι όλοι οι συνάδελφοι θέλουν να συνεισφέρουν με ουσιαστικό τρόπο στην κοινή μας προσπάθεια και αυτό το διαπιστώνω, το καταθέτω, θέλω να ακουστεί, θέλω να γραφτεί στα Πρακτικά. Ξεκινούμε με το άρθρο 14 παράγραφος 9, ένα άρθρο το οποίο έχει προκαλέσει κατά καιρούς θύελλα επικρίσεων σε βάρος της Κυβέρνησης.

«Η μεγάλη γκάφα της Νέας Δημοκρατίας, ο «Βασικός Μέτοχος». «Το Βατερλώ του Καραμανλή, ο «Βασικός Μέτοχος». Τα έχουμε δει να γράφονται σε εφημερίδες, να εκτοξεύονται εν είδει αφορισμών από τηλεοπτικούς και κοινοβουλευτικούς άμβωνες, σε βάρος του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης. Ποια είναι, λοιπόν, αυτή η γκάφα, ποιο είναι αυτό το Βατερλώ του Καραμανλή και της Κυβέρνησης; Το γεγονός ότι ο κ. Καραμανλής, η Νέα Δημοκρατία σήκωσαν στην πλάτη τους ένα βάρος που θεωρούν ότι αντιστοιχεί σε κάτι που τους ανατέθηκε σε μια εντολή που τους δόθηκε από τη μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού λαού!

Να ξεκαθαρίσουμε λοιπόν το θέμα: Χρειάζεται μια τέτοια πρόβλεψη στο Σύνταγμα της Ελλάδας; Υπάρχει πρόβλημα ή δεν υπάρχει πρόβλημα; Ρωτάω δημόσια: Υπάρχει πρόβλημα διαπλοκής στην Ελλάδα; Υπάρχει πρόβλημα μιας αμαρτωλής σχέσης – με την πολιτική έννοια του όρου – μεταξύ προμηθευτών του δημοσίου, εργολάβων δημοσίων έργων και ιδιοκτητών Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας; Όποιοι πιστεύει ότι δεν υπάρχει να σηκωθεί στο Εθνικό Κοινοβούλιο και να το πει. Την ίδια πρόκληση, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είχα απευθύνει υπό την ιδιότητα του γενικού εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας και στην προαναθεωρητική φάση αλλά ουδείς πήρε το λόγο να μου πει ότι δεν υπάρχει πρόβλημα διαπλοκής στην Ελλάδα. Να το κλείσουμε αυτό το θέμα επιτέλους.

Επειδή λοιπόν όλοι έστω και δια της σιωπής συναινούν στο ότι υπάρχει πρόβλημα και ότι είναι ίσως ένα από τα κομβικά προβλήματα της δημοκρατίας μας που αφορά την ποιότητα αλλά και την ποσότητα της δημοκρατίας σήμερα στην Ελλάδα, πρέπει να αποφασίσουμε επιτέλους να το ρυθμίσουμε.

Τώρα, λένε, μα υπήρξαν προβλήματα στις Βρυξέλλες με την Επιτροπή Ανταγωνισμού τον κ. Σβάουγκ κ.λπ. Ασφαλώς υπήρξαν. Αυτό ακυρώνει την πολιτική πρόθεση και τη γενναιότητα του κ. Καραμανλή και της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας;

Δεν το κατάλαβα αυτό. Ποιοι είναι αυτοί, που μόλις ο κ. Σβάουγκ έστειλε τους φετφάδες, πετάχτηκαν και άρχισαν να θριαμβολογούν; Μπορούν να μας πουν οι διάφοροι παράγοντες της Αντιπολίτευσης ή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας γιατί θριαμβολογούσαν τότε; Για τη νίκη ποίων σε βάρος ποίων;

Επειδή, λοιπόν, στην Ελλάδα κάποιοι συνηθίζουν να δημιουργούν σύγχυση και λένε, θα καθίσει τώρα ο απλός πολίτης να ψάξει μέσα στα προβλήματα της καθημερινότητας τι ισχύει και τι δεν ισχύει, τι έκανε ο κ. Σβάουγκ και τι δεν έκανε, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ορισμένα πράγματα. Βεβαίως υπήρξε πρόβλημα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά το πρόβλημα δεν αφορούσε ούτε ανθρώπινα δικαιώματα ούτε πολιτικά δικαιώματα. Το πρόβλημα, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αφορούσε ζητήματα ανταγωνισμού. Δηλαδή έγκρινε η αρμόδια διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι ο τρόπος με τον οποίο είχε διατυπωθεί η παράγραφος 9 του άρθρου 14 δεν ήταν συμβατός με τα όσα έχουν θεσμοθετηθεί στο ευρωπαϊκό πλαίσιο κοινής όδευσης και κοινής συμβίωσης στα θέματα του ανταγωνισμού. Αυτό ήταν. Είναι η πρώτη φορά η Ελλάδα με το εθνικό δίκαιο της οποίας επισημαίνονται τέτοιου είδους ζητήματα; Όχι βέβαια. Δεν αντιλαμβάνομαι λοιπόν γιατί κάποιοι έσπευσαν να πανηγυρίσουν και εξακολουθούν να πανηγυρίζουν. Και δεν αντιλαμβάνομαι λοιπόν γιατί – και μιλώ για τους απόντες συναδέλφους της ηγετικής ομάδας του ΠΑ.ΣΟ.Κ., δεν φταίνε οι απλοί Βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. οι οποίοι δεν διαχειρίστηκαν και κάποια από αυτές τις σημαντικές αποφάσεις – τα μέλη της ηγετικής ομάδας του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που πανηγύριζαν όταν αποφάσισαν οι Βρυξέλλες αυτά που αποφάσισαν, δεν ήρθαν να απολογηθούν για το γεγονός ότι κατά τον ίδιο τρόπο εκρίθη από την αρμόδια διεύθυνση των Βρυξελλών και ο νόμος Βενιζέλου. Με ποια διαφορά όμως; Ότι εκείνοι έκαναν το νόμο Βενιζέλου για τα μάτια του κόσμου, για τα μάτια των ιθαγενών σαν πρόσχημα, σαν πολιτικό άλλοθι, να τι κάναμε εμείς, αλλά δεν τόλμησαν ποτέ να τον εφαρμόσουν.

Αυτή η Κυβέρνηση δεν διεκδίκησε ποτέ το αλάθητο. Για το όνομα του Θεού. Στην πολιτική όποιος πράττει, μάχεται, αγωνίζεται, δημιουργεί θα κάνει και λάθη. Αυτή η Κυβέρνηση όμως είπε ότι έδωσε δια στόματος Πρωθυπουργού, δια στόματος όλων μας μια υπόσχεση στον ελληνικό λαό πριν το 2004 ότι οφείλουμε να ρυθμίσουμε το θέμα που αφορά την ποιότητα της δημοκρατίας στην Ελλάδα και είναι το θέμα της διαπλοκής. Το προσπάθησε αυτή η Κυβέρνηση. Υπήρξαν ζητήματα που αφορούσαν τη συναρμογή με το ευρωπαϊκό πλαίσιο – επιχειρεί η Κυβέρνηση να τα διορθώσει – αλλά η πρόθεσή της είναι σταθερή, είναι διαρκής, αυτό το μεγάλο θέμα που απειλεί την ποιότητα της καθημερινής δημοκρατίας, να ρυθμιστεί. Και εδώ είναι η διαφορά μας με το ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Χαίρομαι για τα όσα είπε ο κ. Κουβέλης. Ίσως, κυρία Πρόεδρε, θα έπρεπε να είμαστε περισσότερο μαχητικοί στις Βρυξέλλες. Εγώ έχω δει το Ηνωμένο Βασίλειο ως Υπουργός Εργασίας να δίνει μάχες για να παρατείνει τη διάρκεια ισχύος του Opt-out, της περίφημης ατομικής σύμβασης εργασίας. Το έχω δει, το έχω υποστεί. Ήμουν μέλος του Συμβουλίου Υπουργών Εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έβγαζε από την αίθουσα ο κ. Μολυβιάτης, ο τότε συνάδελφος Υπουργός των Εξωτερικών, γιατί τον έπαιρνε επανειλημμένως τηλέφωνο ο κ. Τζακ Στρο, ο ομόλογός του και του έλεγε, τι θέση θα πάρει η Ελλάδα στο Opt-out, γιατί η Ελλάδα συμπεριφέρεται έτσι το Opt-out. Προσέζητε, μιλάμε για μια απόφαση για την οποία η Μεγάλη Βρετανία είναι από τις ελάχιστες χώρες που εφαρμόζει το καθεστώς αυτό. Τι σημαίνει Opt-out; Ουσιαστικά η κατάργηση της συλλογικής συμβάσεως και η δυνατότητα του εργαζομένου να συνάπτει με τον εργοδότη ατομική σύμβαση εργασίας κάτω από τα όρια των συλλογικών συμβάσεων. Αυτό σημαίνει. Σημαίνει την κατάργηση ουσιαστικά των συλλογικών συμβάσεων στην Ευρώπη. Η Αγγλία το έχει και μια δυό χώρες ακόμη. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει αποφασίσει να καταργηθεί και η Αγγλία παλεύει ώστε να αφαιρεθεί το κάθε κράτος να ρυθμίζει τα εργασιακά του όπως αυτό επιθυμεί. Δηλαδή μια απόφαση που ξαναλέω, πηγαίνει την Ευρώπη πριν το Διαφωτισμό. Και όμως έρχεται και το παλεύει η Αγγλία. Ήρθε ο Υπουργός Οικονομίας

της Αγγλίας σε Συμβούλιο Υπουργών Εργασίας να το παλέψει!

Λοιπόν, δεν κατάλαβα γιατί αισθάνονται ορισμένοι ότι πρέπει να βάλουμε την ουρά στα σκέλια; Δεν το κατάλαβα αυτό. Γιατί το πνεύμα αυτό θριαμβολογίας σε βάρος μιας υπόθεσης που αφορά τη δημοκρατία στην Ελλάδα και γιατί αυτές οι ιαχές και οι κραυγές; Προς τι; Ποιον εξυπηρετούν; Ποιον θέλουν να ικανοποιήσουν;

Από την άλλη πλευρά η Νέα Δημοκρατία είναι φιλελεύθερο κόμμα και εμείς δίνουμε αυτήν τη μάχη όταν κάποιος πίστευαν στις θεωρίες του κολεκτιβισμού. Βεβαίως είμαστε φιλελεύθερο κόμμα. Δεν δαιμονοποιούμε κανέναν επιχειρηματία διότι όταν η Κυβέρνηση έδινε αυτή τη μάχη –και η πρόθεσή της η πολιτική είναι συνεχής– για να ξεκαθαριστεί αυτό το μείζον θέμα ποιότητας της δημοκρατίας, έλεγαν ορισμένοι, το κάνει για τον άλφα ή βήτα. Όχι. Καμμία δαιμονοποίηση, κανενός επιχειρηματία. Η ιδιωτική επιχείρηση είναι κύτταρο δημιουργίας στην ελληνική οικονομία. Είναι ο βασικός μοχλός για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Αλλά ιδιωτική οικονομία δεν σημαίνει ασύδοτη οικονομία. Σημαίνει κανόνες, σημαίνει εταιρική ευθύνη, σημαίνει κοινωνική υπευθυνότητα, σημαίνει ξεκάθαρο πλαίσιο δραστηριότητας, ο κύκλος με την κιμωλία, για να παραφράσω τον Μπρέχτ. Τον θέτει το κράτος. Μέσα στο χώρο που αφήνει παίζει ελεύθερα ο ιδιώτης επιχειρηματίας αλλά δεν περνάει τον κύκλο με την κιμωλία, δεν περνάει τα όρια της δημοκρατίας, δεν περνάει τα όρια του εθνικού και του κοινωνικού κράτους.

Σήμερα επιχειρούμε μια άλλη διατύπωση. Επειδή έχω δει διατυπώσεις και άλλων συναδέλφων, βλέπω τον προβληματισμό πολλών συναδέλφων ο οποίος είναι υγιέστατος. Αυτή η διατύπωση δεν λέμε ότι αποτελεί το θέσφατο. Σε καμμία περίπτωση, γι' αυτό είμαστε ανοιχτοί να συνδιαμορφώσουμε την τελική διατύπωση. Δίνουμε ένα προσχέδιο και τονίζουμε το μείζον. Δεν δίνουμε, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εξετάσεις, νομοτεχνικό διαγώνισμα στις Βρυξέλλες ούτε στα διαπλεκόμενα, ποιος είναι ο καλύτερος μαθητής να σηκώσει το χέρι και να βαθμολογηθεί.

Δίνουμε εξετάσεις ως προς την πολιτική μας πρόθεση και τη σταθερότητα της πολιτικής μας απόφασης να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα, γιατί ξαναλέω, αν κάποιος πιστεύει ότι δεν υπάρχει πρόβλημα, να βγει και να το πει. Αυτό είναι όλο, χωρίς υπερβολές, χωρίς ακρότητες, χωρίς προσωποποιήσεις, χωρίς δαιμονοποιήσεις.

Είμαστε ανοικτοί λοιπόν, να συνδιαμορφώσουμε και μια άλλη διατύπωση και να καταλήξουμε σ' ένα συμπέρασμα. Νομίζω, κυρία Κουβέλη, ότι μπορούμε να συμπέσουμε και σ' αυτά τα θέματα. Όχι μόνο μπορούμε, πρέπει να συμπέσουμε σ' αυτά τα θέματα.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Ή εν πάση περιπτώσει, αν μου επιτρέπτε, χωρίς το «συν» να πέσουμε...

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ θα έλεγα να μην πέσουμε, διότι ακόμα και να αν πέσουμε ηρωικώς, θα είναι πλήγμα για την ελληνική κοινωνία –όχι για μας τους δύο– να πέσει η Βουλή και τα κόμματα σ' ένα μέτωπο που είναι ανοικτό.

Βλέπουμε την εξαχρείωση του καθημερινού τηλεοπτικού τοπίου και την εισπράττουμε σε μία αποκορύφωση του σχετικού τηλεοπτικού και παρατηλεοπτικού δράματος με βάση τα τελευταία γεγονότα της «Ζαχοπουλιάδας». Να μην πέσουμε, λοιπόν, να σταθούμε όρθιοι, ακόμα και αν πέσουμε ηρωικώς. Όρθιοι να σταθούμε και να δώσουμε τη μάχη μέχρι το τέλος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ: Δώδεκα λεπτά, κύριε συνάδελφε. Πότε θα μιλήσουμε και εμείς;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε συνάδελφε, έχετε δίκιο, πρέπει όμως να ειπωθούν κάποια πράγματα. Για να μη σας στενοχωρήσω δεν θα παρατείνω την ομιλία μου στα υπόλοιπα θέματα, θα σταματήσω εδώ. Απλώς σας θυμίζω ότι ο χρόνος που έχω είναι πολύ περισσότερος. Ζήτησα εγώ να αυτοπεριοριστώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ: Δώδεκα λεπτά για μια παράγραφο!

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν θα προχωρήσω στις υπόλοιπες παραγράφους. Ξαναλέω ότι ο χρόνος που έχω είναι πολύ περισσότερος απ' αυτόν που κάνω χρήση.

Επισημαίνω όμως την προσοχή μου σ' αυτό το θέμα και την προσοχή των συναδέλφων, διότι είναι πολύ κρίσιμο θέμα. Εγώ δεν θα επεκταθώ, να μη δυσανεστήσω και το φίλο κ. Τρυφωνίδη, παρ'όλο που μου δίνει ο Κανονισμός της Βουλής, αυτό το δικαίωμα. Δεν θα επεκταθώ σε άλλα θέματα. Μόνο θα επεκταθώ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Δώσαμε είκοσι λεπτά στον κ. Γκιουλέκα.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Τελειώνω, κυρία Πρόεδρε.

Θα σταθώ μόνο στο θέμα –χωρίς να υποτιμώ τα θέματα της δικαστικής προστασίας– της κοινωνικής συνοχής. Δεν αντιλαμβάνομαι τις ενστάσεις του συναδέλφου κ. Πλεύρη, διότι το να ταυτίζουμε, λέει, την κοινωνική πολιτική με τα όρια του έθνους είναι κάτι το οποίο, επιτρέψτε μου, να πω μπορεί να αποβεί πολύ επικίνδυνο.

Διότι και για τις μειονότητες, αλλά και για τους μετανάστες, σ' όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες ισχύει η αρχή της ενσωμάτωσης και όχι η αρχή της γκετοποίησης. Δεν μπορείς να ενσωματώσεις, αν δεν εφαρμόσεις πολιτικές κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής μέριμνας προς κάθε κατεύθυνση. Δίνουμε ιδιαίτερη σημασία σ' αυτό.

Και σ' αυτό μπορεί να συμπέσουμε, κύριε Κουβέλη. Είναι ένα σημείο, το 21 και 22 –λέω για τις προτάσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ και της Νέας Δημοκρατίας– στο οποίο μπορεί και πρέπει να συμπέσουμε. Γιατί; Διότι σήμερα που μιλάμε στις Ηνωμένες Πολιτείες διεξάγεται μία προεκλογική εκστρατεία στο εσωτερικό των δύο μεγάλων κομμάτων, Ρεπουμπλικάνων και Δημοκρατικών.

Ξέρετε ότι στη μητρόπολη του καπιταλισμού, ένα από τα βασικά σημεία που συζητείται στο οικονομικό πρόγραμμα των δύο υποψηφίων του δημοκρατικού κόμματος είναι το αν θα πρέπει να δημιουργηθεί στην Αμερική Εθνικό Σύστημα Υγείας;

Πρόγραμμα της κ. Χίλαρι Κλίντον και αντιστοίχιση στο πρόγραμμα του κ. Ομπάμα, το αν θα πρέπει να ακολουθηθεί κοινωνική στεγαστική πολιτική γι' αυτούς που χάνουν τα σπίτια τους μετά το κραχ των τραπεζών και είχαν πάρει στεγαστικό δάνειο και τους γίνεται κατάσχεση. Πρόγραμμα για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με ειδικές επιδοτήσεις για ομάδες ανέργων που βρίσκονται στα όρια του κοινωνικού αποκλεισμού.

Όταν, λοιπόν, και στην κοιτίδα του καπιταλισμού, με την πλέον ελεύθερη ή ασύδοτη μορφή του, υπάρχει ένας σοβαρός προβληματισμός για την έννοια της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής πολιτικής, εμείς οφείλουμε στο συνταγματικό χάρτη της Ελλάδας με έμφαση να τονίσουμε την ανάγκη με την οποία πρέπει η ελληνική πολιτεία να παρακολουθεί σε πολιτικές κοινωνικής συνοχής, σε πολιτικές κοινωνικής μέριμνας, σε πολιτικές εξασφάλισης κατώτατου ελαχίστου αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης. Τη διατύπωση θα τη βρούμε.

Τονίζω ότι είναι ένα ακόμα σημείο στο οποίο μπορούμε να συναντηθούμε, για να δώσουμε σάρκα και οστά σ' αυτήν την Αναθεώρηση που ορισμένοι έσπευσαν να τη θεωρήσουν πεθαιμένη πριν καν ξεκινήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Παναγιωτόπουλο.

Το λόγο έχει η κ. Πατριανάκου και στο εξής να είμαστε συνεπείς στο χρόνο.

ΦΕΒΡΩΝΙΑ ΠΑΤΡΙΑΝΑΚΟΥ: Κυρία Πρόεδρε, στην παρούσα αναθεωρητική διαδικασία καλούμαστε να προστατεύσουμε την κανονιστική και συμβολική λειτουργία του Συντάγματος μας, αμβλύνοντας τα πεδία έντασης και αίροντας τις αντιφάσεις μεταξύ του Συντάγματός μας και του Ευρωπαϊκού νομικού συστήματος.

Πρώτο παράδειγμα πεδίου έντασης αποτελεί και το συζητούμενο σήμερα άρθρο 14 παράγραφος 9, το οποίο καλούμαστε να το αντιμετωπίσουμε και σαν Έλληνες, αλλά και σαν Ευρωπαίοι πολίτες.

Στόχος του συντάκτη του παρόντος άρθρου ήταν η διασφάλιση της διαφάνειας και της πολυφωνίας στην ενημέρωση, θεσπίζοντας απαράβατους κανόνες και φραγμούς στην κατάχρηση εξουσίας όσων έχουν ισχύ και ιδιοκτησιακή επιρροή στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, προκειμένου να τυγχάνουν λόγω της προνομιούχου θέσης τους πλεονεκτική μεταχείριση στη

σύναψη δημοσίων συμβάσεων για έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες.

Σε μια χώρα όπως είναι η δική μας, με υπερδιογκωμένο δημόσιο τομέα και ιδιωτικό τομέα ο οποίος τροφοδοτείται σε πολύ μεγάλο βαθμό από το δημόσιο τομέα, με πολλαπλές στρεβλώσεις στην αγορά, η θέσπιση του άρθρου 14 παράγραφος 9 ήταν σχεδόν αυτονόητη πρόβλεψη του νομοθέτη και γι' αυτό το λόγο υπήρχε και απόλυτη ομοφωνία όλων των πολιτικών δυνάμεων.

Δεν ήταν όμως καθόλου αυτονόητη η πρόβλεψη για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που σε αποστολή του κειμένου της αιτιολογημένης γνώμης της στις 27-4-2005 για το θέμα του «Βασικού Μετόχου», επιγραμματικά αναφέρει: «Δεν μπορεί να κατανοήσει πως μία επιχείρηση Μ.Μ.Ε. μέσα σ' ένα σημαντικό αριθμό ανάλογων επιχειρήσεων στην Ελλάδα μπορεί να επηρεάσει αφ' εαυτής μια διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων».

Συνεχίζει παρακάτω «Εν πάση περιπτώσει το πολιτικό κλίμα που μία επιχείρηση Μ.Μ.Ε. θα μπορούσε να δημιουργήσει, δεν θα μπορούσε να επηρεάσει παρά μόνο τον κόσμο της πολιτικής, ο οποίος και δεν έχει ή τουλάχιστον δεν θα έπρεπε να έχει καμμία σχέση με τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αν οι τελευταίες εφαρμόζονταν ορθώς σύμφωνα με το σχετικό κοινοτικό δίκαιο».

Έχουμε δηλαδή μια σαφέστατη διαφοροποίηση νομικού και πολιτικού πολιτισμού, με σημείο αιχμής τα διαφορετικά πολλαπλά επίπεδα πολιτικού και κοινωνικού γίνεσθαι.

Σήμερα καλούμαστε, χωρίς να περιορίσουμε την εθνική κυριαρχία εν' όψει της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, χωρίς να περιστεύουμε κατ' ελάχιστον τη συνταγματική μας επιταγή έναντι του ευρωπαϊκού δικαίου, να αμβλύνουμε τις διαφορές, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια του δημόσιου βίου και τη λειτουργία με κανόνες ελευθερίας, πολυφωνίας και ανεξαρτησίας των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Με τη προσθήκη στις ιδιότητες του ασυμβίβαστου μεταξύ κατόχου Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και «Βασικού Μετόχου», εκτελεστών έργων ή προμηθειών του δημόσιου τις φράσεις «αν αποδεικνύεται ότι οι ιδιότητες αυτές μπορούν να ασκούν αθέμιτη επιρροή στις διαδικασίες ανάθεσης έργων», επιδιώκεται η άρση του πεδίου έντασης μεταξύ του ιδιοκτήτη Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και του αναφαίρετου δικαιώματος σύναψης δημοσίων συμβάσεων και του Ευρωπαϊκού δικαίου.

Υιοθετήθηκαν απόψεις, τις οποίες ακούσαμε σήμερα στην Αίθουσα, είτε περί παραμονής του άρθρου ως έχει είτε περί διαγραφής των τελευταίων τριών παραγράφων του άρθρου 14 παράγραφος 9. Αυτό όμως θα δημιουργούσε την ψευδή εικόνα της περιστολής της εθνικής διατύπωσης έναντι της ευρωπαϊκής επιταγής.

Κατά την άποψή μου, είναι προσφορότερη η προσθήκη διευκρινιστικών φράσεων, όπως αυτή που προαναφέραμε, ακόμα και αν αυτή λειτουργεί σε βάρος της γενικότητας και της κανονιστικής πυκνότητας που κατά γενική ομολογία οφείλει να έχει ο Συνταγματικός Χάρτης της χώρας.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο κοινός νομοθέτης οφείλει να εξειδικεύσει και να ερμηνεύσει τη συνταγματική βούληση, αλλά και ευθύνη της ευνομούμενης πολιτείας είναι να τηρήσει τη γενικότερη εφαρμογή των άρθρων 14 και 15, που αφορούν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, την ελευθερία του τύπου και παραβιάζονται κατά περίπτωση συχνά και τα όρια κέντρων εξουσίας, πολιτικής και τύπου γίνονται δυσδιάκριτα για τους πολίτες.

Οφείλουμε η πολιτεία και οι θεσμοί της να λειτουργούν ως εγγυητές του δημόσιου βίου και η ενεργοποίηση των ανεξαρτητών Αρχών, της εκτελεστικής και της νομοθετικής και της δικαστικής εξουσίας να προστατεύσουν τα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών απ' αυτούς που κατέχουν μέσω του Τύπου αυξημένη ισχύ στην κοινωνία και μέσω αυτής απολαμβάνουν καταχρηστικά πλεονεκτήματα.

Όσον αφορά το άρθρο 17 η προσθήκη της πνευματικής ιδιοκτησίας στην παράγραφο 1, όπου συμπεριλαμβάνεται μέσα στην έννοια της ιδιοκτησίας και η πνευματική ιδιοκτησία, είναι φυσική συνέχεια της νομολογίας των ανωτάτων δικαστηρίων, που μετεστράφησαν μετά την καταδίκη της χώρας μας από το

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπου σαφώς συμπεριλαμβάνονταν στο ευρωπαϊκό δίκαιο και τα ενοχικά περιουσιακά δικαιώματα μέσα στην έννοια της περιουσίας.

Όσον αφορά την προσθήκη της παραγράφου 6 στο ίδιο άρθρο, που αφορά τις απαλλοτριώσεις κατ' εφαρμογήν της πολεοδομικής νομοθεσίας, θα συμφωνήσω και με το συνάδελφο κ. Μπούγα ότι ίσως θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνεται και το «αρχαιολογικής». Θεωρώ ότι είναι απαραίτητη η προστασία της ιδιοκτησίας έναντι της αυθαίρετης πρακτικής φορέων και κηρύσσουν αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, να δεσμεύουν μακροχρόνια ακίνητα, χωρίς πρώτα να έχουν διασφαλίσει τους απαραίτητους όρους και θεωρώ ότι αντιστρατεύονται στο 1ο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Ε.Σ.Δ.Α.. Κατά την άποψή μου, θα έπρεπε να τύχει προσοχής και να συζητήσουμε τη διατυπωθείσα γνώμη από φορείς του διαχωρισμού του δικαιώματος της ιδιοκτησίας από το δικαίωμα δόμησης. Διότι μέσω αυτού του διαχωρισμού είναι δυνατόν να ασκηθούν αποτελεσματικές και σύγχρονες πολιτικές όσον αφορά τη χωροταξία, τα γενικά και ειδικά χωροταξικά πλαίσια.

Στο άρθρο 20 με την προσθήκη περί προσωρινής δικαστικής προστασίας μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα επιχειρείται ορθά η σύνδεση της ορθής απονομής δικής με την ταχεία δίκη.

Και στο άρθρο 22 γίνεται ρητή αναφορά για την εμπέδωση της κοινωνικής συνοχής. Αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάκτηση της ευημερίας, της κοινωνικής σταθερότητας, της προόδου, της γεφύρωσης των ανισοτήτων και της οικοδόμησης κράτους δικαίου και διαφαίνεται ότι μπορεί να υπάρξει σύγκλιση όλων των συμμετεχόντων στη σημερινή αναθεωρητική διαδικασία πολιτικών δυνάμεων, με στόχο ένα κράτος δικαίου και την υπέρβαση ιδεολογικών διαφορών μέσα σε πλαίσια εθνικής συνεννόησης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Πατριάνκου.

Το λόγο έχει τώρα ο κ. Μητσotάκης.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Είναι η πρώτη φορά που παίρνω το λόγο στη συγκεκριμένη Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος και θα ήθελα να ξεκινήσω με μία γενική παρατήρηση. Πράγματι, λυπάμαι ιδιαίτερα για το γεγονός ότι σ' αυτήν την εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και ποιοτική συζήτηση δεν συμμετέχουν οι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Θεωρώ ότι με την απουσία τους από τη συζήτηση καταστρατηγούν επί της ουσίας το πνεύμα αλλά και το γράμμα του άρθρου 110 του Συντάγματος, το οποίο προβλέπει τον τρόπο με τον οποίο η Βουλή προχωράει σε Αναθεώρηση του Συντάγματος. Το πνεύμα του συνταγματικού νομοθέτη είναι ακριβώς ότι για να μπορέσουμε ν' αλλάξουμε το Σύνταγμα πρέπει να πετύχουμε αυξημένες πλειοψηφίες των εκατόν ογδόντα Βουλευτών. Με το να μην συμμετέχει το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης σ' αυτήν τη διαδικασία επί της ουσίας τορπιλίζει την όλη διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος, καθώς θεωρώ ότι θα είναι εξαιρετικά δύσκολο -κι αυτή είναι προσωπική μου εκτίμηση ακούγοντας τις τοποθετήσεις των κομμάτων που συμμετέχουν στην Επιτροπή- να μπορέσουν τα τέσσερα κόμματα τα οποία βρίσκονται εδώ να πετύχουν την απαιτούμενη συμφωνία, έτσι ώστε να φθάσουμε στους εκατόν ογδόντα Βουλευτές και να αλλάξουμε το Σύνταγμα.

Το αποτέλεσμα λοιπόν αυτής της απουσίας είναι ότι η συζήτηση αυτή πολύ πιθανόν να έχει τελικά μόνο θεωρητικό ενδιαφέρον και να μην μπορέσουμε να προχωρήσουμε σ' αυτήν την Αναθεωρητική Βουλή στην τροποποίηση διατάξεων, άρθρων αλλά και παραγράφων του Συντάγματος που πραγματικά χρήζουν αλλαγής.

Επιτρέψτε μου να εστιάσω τη σύντομη παρέμβασή μου στο άρθρο 14 παράγραφος 9, για το οποίο πολλή συζήτηση έγινε και από τους προηγούμενους ομιλητές. Νομίζω ότι είναι κοινός τόπος πια ότι ο τρόπος με τον οποίο διατυπώθηκε το συγκεκριμένο άρθρο στην προηγούμενη Αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 δημιούργησε διάφορα προβλήματα. Χωρίς σε καμμία περίπτωση να θέλω να ακυρώσω την επιχειρηματολογία ότι όλα τα κόμματα τα οποία συμμετέχουν στο Εθνικό Κοινοβούλιο

ενδιαφέρονται εξίσου για τον περιορισμό του φαινομένου της διαπλοκής, οφείλω να επισημάνω ότι το άρθρο 14 παράγραφος 9 αλλά και το νομικό πλαίσιο, οι εκτελεστικοί νόμοι οι οποίοι προέκυψαν από το άρθρο αυτό, δημιούργησαν τριών ειδών προβλήματα, κυρία Πρόεδρε.

Το πρώτο –και αναφέρθηκε σ' αυτό και η κ. Πατριανάκου– είναι το γεγονός ότι οι εκτελεστικοί νόμοι που προέκυψαν από το άρθρο αυτό αντιβαίνουν στην κοινοτική νομοθεσία. Δεν θα πω κάτι περισσότερο γι' αυτό. Αναλύθηκε και από προηγούμενους ομιλητές.

Το δεύτερο πρόβλημα είναι ότι και η νομοθεσία, η οποία ψηφίστηκε από το Εθνικό Κοινοβούλιο, φάνηκε ότι στην πράξη μπορεί πολύ δύσκολα να εφαρμοστεί από τη Δημόσια Διοίκηση.

Και το τρίτο και σημαντικότερο πρόβλημα, ένα πρόβλημα το οποίο είχα την ευκαιρία να το θίξω και στην προηγούμενη Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος είναι, κυρία Πρόεδρε, ότι κατά την άποψή μου το πνεύμα του άρθρου 14 παράγραφος 9 τιμωρεί τους λάθος ανθρώπους. Εάν σήμερα στην Ελλάδα δίνονται δημόσιες συμβάσεις ως αποτέλεσμα πίεσης των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης οι κύριοι υπεύθυνοι γι' αυτό δεν είναι οι επιχειρηματίες, οι οποίοι πιέζουν, αλλά οι πολιτικοί κι οι δημόσιοι λειτουργοί οι οποίοι δέχονται τις πιέσεις. Κι εγώ θεωρώ ότι κάπου όλη αυτή η συζήτηση περί «Βασικού Μετόχου» είναι μία ομολογία ήττας του πολιτικού συστήματος. Διότι επί της ουσίας τι λέμε; Ότι έχουμε τόσο ευεπύφορους σε πιέσεις πολιτικούς και δημόσιους λειτουργούς που αναγκαζόμαστε να νομοθετούμε προληπτικά, για να αποφύγουμε τους πειρασμούς.

Επίσης οφείλω να επισημάνω ότι και να μην ίσχυαν αυτά τα τρία επιχειρήματα και να μπορούσαμε δηλαδή να έχουμε έναν εκτελεστικό νόμο ο οποίος να ήταν συμβατός με το κοινοτικό δίκαιο και να εφαρμόζονταν στην πράξη, πάλι θα υπήρχαν προβλήματα με τη συγκεκριμένη διάταξη διότι δεν πρέπει, κυρία Πρόεδρε, να είναι κάποιος ιδιοκτήτης ενός Μέσου Μαζικής Επικοινωνίας προκειμένου να το χρησιμοποιήσει για να ασκήσει κάποια πίεση. Μπορεί κάλλιστα αυτό να το κάνει επ' αμοιβή, πιθανώς και πολύ πιο αποτελεσματικά από ό,τι θα το έκανε εάν ήταν ιδιοκτήτης ενός Μέσου Μαζικής Ενημέρωσης.

Επίσης εν δυνάμει διαπλεκόμενος δεν είναι μόνο ο προμηθευτής του δημοσίου. Δυστυχώς έχουμε ένα κράτος, το οποίο κάνει έντονη την παρουσία του σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Κατά συνέπεια –μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει ένα Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης για να ασκήσει πίεση για να πετύχει, παραδείγματος χάριν, μια προνομιακή νομοθεσία, έστω κι αν αυτός δεν είναι προμηθευτής του δημοσίου. Ας πούμε ότι χρησιμοποιεί κάποιος ένα Μέσο Μαζικής Επικοινωνίας προκειμένου να ασκήσει πίεση για να αλλάξει μια χρήση γης, για να διευκολύνει μια επένδυσή του. Και αυτό συνιστά διαπλοκή, κατά την άποψή μου, κυρία Πρόεδρε, αλλά είναι μια διαπλοκή την οποία με τη συγκεκριμένη λογική του άρθρου 14 παράγραφος 9 δεν θα μπορούσαμε ούτε να την εντοπίσουμε ούτε να την αντιμετωπίσουμε.

Η δική μου προσωπική άποψη, κυρία Πρόεδρε, είναι ότι πρέπει να προχωρήσουμε σε μια Αναθεώρηση του άρθρου 14 παράγραφος 9 στην κατεύθυνση την οποία πρότεινε και ο κ. Μπούγας αλλά και ο κ. Πλεύρης, με μία απαλοιφή των παραγράφων που ξεκινούν από τις λέξεις «Απαγορεύεται η συγκέντρωση...» και καταλήγουν στις λέξεις «και κάθε είδους παρένθετα πρόσωπα». Φοβάμαι ότι η διατύπωση την οποία πρότεινε η κυβερνητική παράταξη στο προσχέδιο με ημερομηνία 19 Φεβρουαρίου 2008, η προσθήκη δηλαδή της φράσης «αν αποδεικνύεται ότι οι ιδιότητες αυτές μπορούν να ασκούν αθέμιτη επιρροή στη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων έργων» δεν είναι αρκετή για ν' αντιμετωπίσει τα προβλήματα τα οποία προέκυψαν από την αρχική διατύπωση του κειμένου.

Διότι εδώ, κυρία Πρόεδρε, γεννάται το εύλογο ερώτημα: Ποιος είναι αυτός, ο οποίος θα στοιχειοθετήσει την αθέμιτη επιρροή και με ποιο τρόπο αποδεικνύεται αυτή;

Κατά συνέπεια η δική μου πρόταση θα ήταν μία πιο λιτή διατύπωση στη λογική της πρότασης του κ. Μπούγα αλλά και του κ. Πλεύρη, η οποία πιστεύω ότι θα μπορούσε να λύσει ενδεχό-

μενα προβλήματα, τα οποία θα προέκυπταν, αν στο τέλος η Αναθεώρηση περιοριζόταν σ' αυτό το οποίο μέχρι σήμερα έχουμε προτείνει.

Χαίρομαι που ο κ. Παναγιωτόπουλος, εισηγητής της Πλειοψηφίας, αντιμετωπίζει το σχέδιο αυτό ως ένα δυναμικό κείμενο, το οποίο επιδέχεται παρεμβάσεων και διορθώσεων. Εξάλλου, αυτός είναι ο σκοπός της συγκεκριμένης Επιτροπής. Εδώ ερχόμαστε να συζητήσουμε επί συγκεκριμένων διατάξεων. Κάθε λέξη έχει τη διαφορά της και ο σκοπός είναι να καταλήξουμε σε ένα τελικό κείμενο, το οποίο, κυρία Πρόεδρε, να είναι όσο το δυνατόν πιο μεστό και όσο το δυνατόν πιο εναρμονισμένο με τις απαιτήσεις των καιρών.

Θα συμφωνήσω με την άποψη του κ. Παναγιωτόπουλου, ότι δεν υπάρχει κανείς σ' αυτήν την Αίθουσα, ο οποίος να αρνείται ότι υπάρχει πρόβλημα διαπλοκής στη χώρα μας. Όμως, το πρόβλημα της διαπλοκής δεν αντιμετωπίζεται –κατά την εκτίμησή μου– μόνο με μία συνταγματική ρύθμιση. Χρειάζεται μία συνολικότερη προσέγγιση.

Η Κυβέρνηση αυτή έχει αποδείξει ότι είναι προσηλωμένη σ' αυτόν τον αγώνα και είναι κάτι το οποίο κανείς δεν μπορεί να της το αμφισβητήσει. Αλλά αν θέλουμε πραγματικά να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα της διαπλοκής, ας καθίσουμε όλοι σ' αυτήν την Αίθουσα να κάνουμε μια δραστική επαναξιολόγηση του τρόπου, με τον οποίο διεξάγονται οι δημόσιοι διαγωνισμοί και ας δούμε κάποια στιγμή τον πραγματικό πυρήνα του προβλήματος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κυρία Πρόεδρε, κλείνω με αυτό γιατί δεν θέλω να κάνω κατάχρηση του χρόνου σας.

Ο πραγματικός πυρήνας του προβλήματος είναι ότι δυστυχώς εξακολουθούμε να έχουμε ένα πολύ μεγάλο κράτος. Και όπου υπάρχει πολύ μεγάλο κράτος, όπου υπάρχουν πολλές συναλλαγές μεταξύ ιδιωτικού τομέα και κράτους και όπου υπάρχει τέτοιου είδους συναλλαγή, εκτρέφεται δυστυχώς και η διαπλοκή.

Τελικά ο μόνος τρόπος για να μπορέσουμε να περιορίσουμε αυτό το φαινόμενο είναι ο σταδιακός περιορισμός του κράτους και η εφαρμογή καθαρών κανόνων ανταγωνισμού.

Σ' αυτήν την κατεύθυνση κινείται με προσήλωση η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας. Έχουμε πολλή δουλειά να κάνουμε ακόμα, αλλά πιστεύω ότι μόνο αυτή η κεντρική λογική θα είναι αυτή, η οποία θα μπορέσει να απαλλάξει το πολιτικό σύστημα από προβλήματα που το έχουν ταλανίσει εδώ και πολλές δεκαετίες.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Μητσοτάκη.

Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Θαλασσινός.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, ευχαριστώ.

Επιτρέψτε μου, πριν τοποθετηθώ επί των άρθρων της ενότητας που συζητάμε σήμερα, να κάνω τρεις γενικές παρατηρήσεις.

Είναι γενική παραδοχή ότι η διαδικασία της Αναθεώρησης είναι συναινετική διαδικασία και επομένως δίνεται η δυνατότητα σε όλες τις παρατάξεις, δια των εκπροσώπων τους, να τοποθετηθούν, να καταθέσουν απόψεις ως προς τις αναθεωρητέες διατάξεις και μετά από διάλογο να προκύψει η αναγκαία και χρήσιμη σύνθεση.

Πολύ φοβούμαι, όμως, ότι με την απουσία της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης θα οδηγηθούμε σε ματαίωση αυτής της προσπάθειας να αναθεωρηθούν διατάξεις που πραγματικά χρήζουν Αναθεώρησης.

Η δεύτερη παρατήρηση που θέλω να κάνω είναι οι εργασίες της Επιτροπής δεν πρέπει να εξαντληθούν σε θεωρητικολογίες, αλλά να αντιμετωπίσουμε πρακτικά όλα εκείνα τα ζητήματα, τα οποία θέλουμε να ρυθμίσουμε με τις αναθεωρητέες διατάξεις και να εξετάσουμε τις παραμέτρους και τις επιπτώσεις στο κοινωνικό σύνολο, προσαρμόζοντάς τις στις ανάγκες των καιρών, όπως άλλωστε το απαιτεί η αναθεώρηση από τη φύση της.

Τέλος, σαν τρίτη παρατήρηση, θέλω να επισημάνω ότι με

δεδομένο την κανονιστική ισχύ του Συντάγματος, πρέπει οι αναθεωρητές διατάξεις να είναι πλήρεις, χωρίς βερμπαλισμούς και ανούσιο περιεχόμενο. Με άλλα λόγια, πρέπει να είναι λιτές, με ουσιαστικό κανονιστικό περιεχόμενο και σαφείς κανονιστικές επιπτώσεις.

Θα περάσω στην κατάθεση των απόψεών μου σχετικά με το άρθρο 14 πολύ γρήγορα, διότι εξετέθησαν τα θέματα αναλυτικά τόσο από τον κ. γενικό εισηγητή, αλλά και από τον ειδικό αγορητή.

Σε ό,τι αφορά την παράγραφο 9 του άρθρου 14, βασικός στόχος της διάταξης αυτής είναι η κατοχύρωση της πολυφωνίας και της διαφάνειας των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Όλοι γνωρίζουμε τη δυσκολία εφαρμογής της ισχυρής συνταγματικής διατάξεως και μάλιστα εξαιτίας της διατυπώσεως αυτής, σε συνδυασμό με την άποψη των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυτό οδήγησε σε παρερμηνείες και –αν θέλετε– κατά τη διατύπωση της πρότασης της Νέας Δημοκρατίας, σε διαφορετικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις. Επομένως η αναγκαιότητα της αναθεώρησης της διατάξεως αυτή είναι δεδομένη.

Σε σχέση με την προτεινόμενη διατύπωση, θα συμφωνήσω εδώ και με τον κ. Μπούγα και με τον κ. Μητσotάκη ότι θα πρέπει να απαλειφθεί αυτή η παράγραφος από το «απαγορεύεται» ειδικότερα μέχρι «τα παρένθετα πρόσωπα», διότι ειδικότερα η αναφορά «αν αποδεικνύεται ότι οι ιδιότητες αυτές μπορούν να ασκούν αθέμιτη επιρροή σε διαδικασία ανάθεσης δημοσίων έργων» δημιουργεί σύγχυση και θα οδηγήσει σε παρερμηνείες.

Κατά τα λοιπά πιστεύω ότι με την εξειδίκευση που γίνεται, η διάταξη αυτή είναι πλέον σαφέστατη. Διασφαλίζει τον υγιή ανταγωνισμό σε όσους φορείς δραστηριοποιούνται στα Μέσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριε συνάδελφε, μισό λεπτό να σας διακόψω, επειδή βλέπω ότι γενικεύεται αυτή η συζήτηση.

Η πρόταση είναι να απαλειφθεί το κομμάτι όχι από το «απαγορεύεται», διότι η συγκέντρωση περισσότερων Μέσων δεν αντιστρατεύεται σε κανέναν ανταγωνισμό. Ίσα-ίσα τον στηρίζει.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ: Ναι, ναι συγγνώμη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Απαλείφεται από τη φράση «η ιδιότητα του ιδιοκτήτη».

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ: Ναι, από το «ιδιότητα», μάλιστα.

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ (Πρόεδρος της Επιτροπής):

Το επισημαίνω, για να ξέρουμε πού κινούμεθα.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ: Μάλιστα, κυρία Πρόεδρε.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 17 παράγραφος 1, είναι γεγονός πράγματι ότι το άρθρο 17 προστατεύει κάθε είδους εμπράγματο δικαίωμα. Δεν ευθύνεται επί των ενοχικών και επομένως δεν ευθύνεται και επί του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Και να μην υφίσταται νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο την προστατεύει και είναι ο ν. 2121/1993 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ν. 3057/2001, όμως δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι την εποχή μας τη χαρακτηρίζουν οι ραγδαίες εξελίξεις στην τεχνολογία και για το λόγο αυτό καθιστούν την πνευματική ιδιοκτησία περισσότερο ευάλωτη.

Συνεπώς η επέκταση της συνταγματικής προστασίας και επί του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας θεωρώ ότι είναι απαραίτητη με ρητή διατύπωση και με προσθήκη στην παράγραφο 1 του άρθρου 17 και έχω τη γνώμη ότι με αυτήν την προσθήκη υπάρχει πλήρης διασφάλιση και αποτρέπονται οι παρεμβάσεις που προσβάλλουν ή αποδυναμώνουν το δικαίωμα αυτό.

Σημειωτέον ότι η ίδια ρύθμιση προβλέπεται και στην παράγραφο 2 του άρθρου 77 της Συνθήκης για τη θέσπιση του Συντάγματος της Ευρώπης, όπου ρητά αναφέρεται ότι η διανοητική ιδιοκτησία προστατεύεται.

Περνάω τώρα στην πρόταση για ρητή πρόβλεψη στο άρθρο 17 για την εφαρμογή του στις περιπτώσεις των απαλλοτριώσεων που κηρύσσονται κατ' εφαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας, αν και κατά την άποψή μου θα έπρεπε να γίνει πρόβλεψη και για άλλου είδους απαλλοτριώσεις, όπως στους αρχαιολογικούς χώρους, κάτι που ελέγχθη πιο μπροστά. Γιατί να μην ξεχνάμε ότι και στις περιπτώσεις αυτές έχουμε δέσμευση ιδιοκτησιών

που ξεπερνά, πολλές φορές, τα δεκαπέντε χρόνια και έχω τέτοιες περιπτώσεις στην εκλογική μου περιφέρεια.

Όμως θα περιοριστώ στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, για να πω ότι πράγματι είναι αναγκαία η προτεινόμενη πρόβλεψη. Αυτό το γνωρίζουν πολύ καλά όσοι ασχολούνται με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπου πλέον έχει καταντήσει πάγια τακτική η δέσμευση ακινήτων χωρίς διαθέσιμους πόρους για την αποζημίωση των δικαιούχων, με αποτέλεσμα να δεσμεύονται ακίνητα πολιτών για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα.

Κυρία Πρόεδρε, να μην έχει νομολογηθεί ότι το εύλογο διάστημα είναι περίπου οκτώ έτη, όμως μετά την παρέλευση των οκτώ ετών, για να αρθεί η δέσμευση, χρειάζεται χρονοβόρος και δαπανηρή διαδικασία που εν τέλει απαξιώνει ή αν θέλετε, αποδυναμώνει το ιδιοκτησιακό δικαίωμα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Σ' ένα λεπτό τελειώνω, κυρία Πρόεδρε.

Τέλος, όσον αφορά το άρθρο 20, πράγματι το άρθρο αυτό περιλαμβάνει και την προσωρινή και την οριστική δικαστική προστασία και ορθά –κατά την άποψή μου– ερμηνεύτηκε έτσι. Άλλωστε, αυτό δέχεται και η νομολογία των δικαστηρίων των ευρωπαϊκών κοινοτήτων.

Όμως για να αποφύγουμε δυσάρεστες συνέπειες, πρέπει να οριοθετηθεί μέχρι πού φθάνει η παρεχόμενη προσωρινή δικαστική προστασία. Πρέπει να φθάνει μέχρι του ορίου που δεν αποδυναμώνει πολλές φορές την τελική δικαστική κρίση.

Η πρότασή μας, λοιπόν, για ρητή κατοχύρωση του δικαιώματος προσωρινής δικαστικής προστασίας δεν σημαίνει μείωση αυτής, αλλά αντιθέτως, σε συνδυασμό με τις ειδικότερες προβλέψεις των σχετικών εκτελεστικών νόμων, ο εύλογος χρόνος, εντός του οποίου θα πρέπει αυτή να παρέχεται, θα την καταστήσει περισσότερο αποτελεσματική.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει ο κ. Κεφαλογιάννης.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρακολουθώ τη σημερινή συνεδρίαση και πραγματικά βλέπω ότι δεν είναι πολλά αυτά που χωρίζουν τις θέσεις των εισηγητών και των κομμάτων όλων των παρατάξεων.

Στη σημερινή ενότητα υπάρχει ένα πολύ σοβαρό άρθρο, το άρθρο 14 παράγραφος 9. Νομίζω ότι αφορά το κέντρο, τον πυρήνα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, ένα δημοκρατικό πολίτευμα το οποίο μετά από τη Μεταπολίτευση έχει κάνει πολλά και σημαντικά βήματα. Κανείς πια δεν πιστεύει ότι μπορεί να διασαλευτεί το δημοκρατικό μας πολίτευμα. Άρα, βρισκόμαστε σε μια φάση διεύρυνσης και εμβάθυνσης των δημοκρατικών μας θεσμών.

Εάν, λοιπόν, αυτά που είπε ο εισηγητής μας, ο κ. Παναγιωτόπουλος, είναι αλήθεια, περί διασύνδεσης κρατικών προμηθειών, δημοσίων έργων, Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και ιδιοκτησίας αυτών και εάν πρέπει αυτό το άρθρο να είναι ένα άρθρο με βάση το οποίο θα μπορεί ο εκτελεστικός νόμος ή οι εκτελεστικοί νόμοι του συγκεκριμένου άρθρου του Συντάγματος να θωρακίσουν το πολιτικό μας σύστημα, νομίζω ότι υπάρχει πεδίο δόξης λαμπρό για όλα τα κόμματα. Ιδιαίτερη έκκληση κάνω προς το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, χωρίς την ψήφο του οποίου δεν μπορεί να περάσει καμμία Αναθεώρηση, αλλά και στα άλλα κόμματα, όπως είναι ο Συνασπισμός και το ΛΑ.Ο.Σ., σε αυτό το άρθρο να βρούμε κοινό τόπο.

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον άκουσα τις απόψεις και των συναδέλφων, καθώς επίσης και του κ. Μπούγα για τη διαγραφή κάποιων παραγράφων από την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. Νομίζω ότι αυτό γίνεται στο πλαίσιο του να δοθεί η δυνατότητα στο νομοθέτη στις εκτελεστικές διατάξεις οι οποίες θα ακολουθήσουν μετά την ψήφιση του Συντάγματος να έχει τη δυνατότητα να θωρακίσει με συγκεκριμένες διατάξεις αυτό που ονομάζεται εδώ και πολλά χρόνια στην Ελλάδα «διαπλοκή συμπερόντων οικονομικών και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης».

Εγώ θέλω μέσα σε αυτήν τη συζήτηση να προσθέσω την εμπειρία των προηγούμενων ετών για τα Μέσα Μαζικής Ενημέ-

ρωσης. Θα μου επιτρέψετε στο λίγο χρόνο που έχω να κάνω μια αναδρομή.

Ο πρώτος νόμος που ήρθε το 1995 ήταν ένας νόμος κενός περιεχομένων. Υπήρχαν μόνο οι τίτλοι χωρίς κανένα περιεχόμενο. Μάλιστα, στη συζήτηση που έγινε εκείνη την εποχή, είχαμε την ευκαιρία δεκαπέντε Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένου και του σημερινού Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας, του κ. Κώστα Καραμανλή, να καταθέσουμε παράλληλα με την Κυβέρνηση του κ. Σημίτη τότε ένα νομοσχέδιο για τη διαφάνεια στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Λόγω των διατάξεων και της πίεσης την οποία είχε υποστεί, τότε η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δέχθηκε, παρ' ότι ήταν δική μας πρόταση, να μπει μια διάταξη που έλεγε «ονομαστικοποίηση των μετοχών των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης μέχρι φυσικού προσώπου», κάτι που όσοι γνωρίζουν από διεθνή οικονομία και το πώς λειτουργεί το οικονομικό σύστημα διεθνώς δεν μπορεί να συμβεί. Δεν μπορείς να πεις, για παράδειγμα, στις μεγαλύτερες τράπεζες του κόσμου να ονομαστικοποιήσουν μέχρι φυσικού προσώπου τις μετοχές τους, εάν ένα αμοιβαίο κεφάλαιο διαθέτει ένα μικρό ποσοστό μετοχών μέσω χρηματιστηρίου σε κάποιες από τις εισηγμένες εταιρείες Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Μάλιστα, ως αποτέλεσμα αυτής της σπουδής εκείνης της εποχής ήταν να σταματήσουν να διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο για ένα τετράμηνο οι μετοχές των τεχνικών εταιρειών.

Αρα, πέρα από τη συνταγματική διάταξη, πρέπει να βρούμε και τις βασικές εκείνες διατάξεις οι οποίες θα ακολουθήσουν, για να μπορέσουμε να θωρακίσουμε το πολιτικό μας σύστημα. Μάλιστα, μερικούς μήνες μετά ο τότε Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, ο κ. Παπαντωνίου, έφερε μια διάταξη, για να μπορέσει να βρεθεί ένας τρόπος να ξαναδιαπραγματευθούν αυτές οι σαράντα μετοχές των εταιρειών δημοσίων έργων μέσα στο Χρηματιστήριο.

Όταν βλέπω εδώ στη διάταξη να μιλούμε για παρένθετα πρόσωπα, πάντα ο νομοθέτης, εάν δεν έχει την πολιτική βούληση να θωρακίσει το πολιτικό μας σύστημα, θα βρει διατάξεις τέτοιες να δημιουργηθούν κερκόπορτες, παράθυρα, προϋποθέσεις, ούτως ώστε να μην επιτελείται η διαφάνεια και για να μην υπηρετείται το πραγματικό νόημα του συνταγματικού νομοθέτη και των ρυθμίσεων οι οποίες ψηφίζονται από τη Βουλή. Για παράδειγμα, θα σας πω ότι η τότε διάταξη δίνει τη δυνατότητα να υπάρχουν υπερράκιες εταιρείες. Βλέπω τον κ. Κουβέλη εδώ και την Πρόεδρο της Επιτροπής, την κ. Μπενάκη, που είχαμε τότε την ευκαιρία ως μέλη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, να κάνουμε μια πολύ λεπτομερή συζήτηση, να συζητήσουμε όλοι πάνω σε αυτές τις διατάξεις.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Ας προσέχαμε.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Ας προσέχαμε. Καλά το κάναμε, κύριε Κουβέλη, και...

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Συμφωνώ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Θα συνεχίσουμε στον ίδιο δρόμο και ξέρω ότι είναι κάτι το οποίο κάνετε εσείς εδώ και πολλά χρόνια. Έχετε τάξει τον εαυτό σας σε αυτές τις αρχές και αξίες και ιδιαίτερα όσων αφορούν το δημοκρατικό μας πολιτεύμα, όπως και η κ. Μπενάκη.

Εκείνη την εποχή, λοιπόν, είχαμε ψηφίσει διατάξεις ομόφωνα στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας όλων των κομμάτων. Εγώ θα μνημονεύσω και το όνομα του Γιάννη Καψή που δεν είναι σήμερα στη Βουλή, ως Προέδρου της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, που μας έδωσε τη δυνατότητα να φθάσουμε σε αυτό το αποτέλεσμα. Τότε, λοιπόν, η ρύθμιση τι έλεγε; Βρήκαμε σε αυτήν την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας ότι οι μετοχές των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ανήκουν σε υπερράκιες εταιρείες. Τότε, μάλιστα, πήραμε και μια απόφαση να καλέσουμε όλους τους ιδιοκτήτες των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, του ηλεκτρονικού και έντυπου τύπου και τους εκδότες, τον καθένα με το όνομά του, τον εκδότη του «ΕΘΝΟΥΣ» και τον διευθυντή, τον εκδότη των «ΝΕΩΝ» και τον διευθυντή, τον εκδότη του «ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΤΥΠΟΥ» και τον διευθυντή, τον κ. Λαμπράκη δηλαδή και τον Καραπαναγιώτη, τον κ. Μπόμπολα και τον τότε διευθυντή, στην «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» το ίδιο. Ο μόνος ο

οποίος μας τίμησε –για να δείτε τι σεβασμός υπάρχει προς το Κοινοβούλιο– ήταν ο διευθυντής–εκδότης της «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ», ο κ. Φυντανίδης. Όλοι οι άλλοι όχι μόνο δεν ήρθαν, αλλά ούτε από δημοκρατική ευαισθησία δεν έστειλαν ένα γράμμα στη Βουλή για ποιούς λόγους δεν μπορούν να προσέλθουν.

Αυτό είναι ένα μήνυμα προς το ελληνικό Κοινοβούλιο, πώς πρέπει εμείς που είμαστε οι εντολοδόχοι του ελληνικού λαού με δυναμισμό, με αποφασιστικότητα, με συνεργασία εκεί που χρειάζεται, να αναλαμβάνουμε τις πρωτοβουλίες εκείνες που χρειάζονται αφ' ενός μεν για να θωρακίσουμε το πολιτικό μας σύστημα και αφ' ετέρου για να ξέρει όλος ο κόσμος ποιος κάνει το κουμάντο. Διότι, το κουμάντο φαίνεται ότι δεν γίνεται θεσμικά μέσα στην Αίθουσα του Εθνικού Κοινοβουλίου, αλλά στα παράθυρα των τηλεοράσεων.

Θα κάνω και μια πρόταση προς όλους τους συναδέλφους. Είναι πραγματικά ντροπή για όλα τα κόμματα ανεξαιρέτως, αλλά και για εμάς τους Βουλευτές να υπάρχουν διατάξεις, όπως η διάταξη του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, το άρθρο 31 παράγραφος 2, που από το 1992 όλες οι Κυβερνήσεις δίνουν παρατάσεις στους ιδιοκτήτες των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης να έχουν χωρίς παραστατικά το 3% των εσόδων τους, για να μπορούν να το διαχειρίζονται κατά βούληση, είτε πληρώνοντας τους μεγαλοσχήμονες τηλεαστέρες των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης με διπλά βιβλία είτε χρησιμοποιώντας τα για άλλες διαδικασίες.

Μία πρόταση, λοιπόν, που δεν αφορά το Σύνταγμα, αλλά αφορά άλλα νομοσχέδια είναι διακομματικά να φέρουμε διάταξη νόμου στη Βουλή που να καταργήσει αυτήν τη συγκεκριμένη διατάξη που αδικεί το πολιτικό μας σύστημα, αδικεί το ίδιο το Κοινοβούλιο. Δεν ισχύει για καμμία εταιρεία, δεν ισχύει για ανώνυμες εταιρείες και για εξαγωγικές εταιρείες και ισχύει για Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Χρειάζεται, λοιπόν, να δείξουμε θάρρος. Θέλει αρετή και τόλμη. Νομίζω ότι και τα κόμματα που συμμετέχουν στη σημερινή συζήτηση και οι αξιότιμοι συνάδελφοι Βουλευτές, των οποίων με πολλή προσοχή άκουσα τις τοποθετήσεις, διαθέτουν και αρετή και τόλμη και για τη Συνταγματική Μεταρρύθμιση, αλλά και για ρυθμίσεις οι οποίες πρέπει να καταργηθούν ή να έρθουν στη Βουλή, όπως αυτή που σας ανέφερα.

Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Κεφαλογιάννη και για την ενδιαφέρουσα αναδρομή στο παρελθόν, η οποία υπήρξε πολύ διαφωτιστική νομίζω.

Το λόγο έχει ο τελευταίος εγγεγραμμένος ομιλητής ο κ. Τρυφωνίδης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παίρνω και εγώ το λόγο να προσθέσω τη δική μου απόψη σε αυτές που ακούστηκαν σήμερα εδώ και θα αρχίσω από το άρθρο 14, παράγραφος 9. Αναγνωρίζουμε όλοι την ανάγκη να υπάρχει μια συμβατότητα της εθνικής Νομοθεσίας με αυτή της ευρωπαϊκής, όπως απεδείχθη στην πράξη, αλλά από την άλλη μεριά πρέπει να διαφυλάξουμε και το κύρος του Κοινοβουλίου και το κύρος των κομμάτων και το κύρος μας εδώ, ως Βουλευτές.

Πιστεύω ότι οι προσθήκες που υπάρχουν στο άρθρο 14, παράγραφος 9, μας αδικούν σαν Βουλευτές. Μπήκε, ας πούμε, η εξής πρόταση: «Τα Μέσα Ενημέρωσης οργανώνονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τους κανόνες του ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού». Αυτό είναι αυτονόητο, για κάθε επιχείρηση που λειτουργεί στην Ελλάδα. Επιπλέον, όμως, εδώ υπάρχει και το εξής οξύμωρο. Εάν εγώ θελήσω ή ο οποιοσδήποτε Έλληνας πολίτης να στήσει έναν τηλεοπτικό σταθμό, δεν μπορεί. Γιατί; Υπάρχει περιορισμένος αριθμός συχνοτήτων και στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση. Άρα, τι λέμε εδώ; Μήπως πρέπει να προσθέσουμε: «Τα υπάρχοντα Μέσα Ενημέρωσης οργανώνονται»; Γιατί καταλαβαίνετε ότι μια σοβαρή θεώρηση της πρότασης αυτής δεν στέκει.

Μια άλλη παρατήρηση που έχω να κάνω στο ίδιο άρθρο, είναι αυτό που προσετέθη, αν αποδεικνύεται ότι οι ιδιότητες αυτές του «Βασικού Μετόχου» κ.λπ. μπορούν να ασκούν αθέμιτη επιρροή στη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων έργων. Σαν πρώην

Γενικός Γραμματέας δημοσίων έργων μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι ήδη αυτό ισχύει στην ελληνική πραγματικότητα. Δηλαδή μπορεί κάποιος να ασκεί επιρροή στα δημόσια έργα, χωρίς να έχει καμμία εταιρική ή επαγγελματική σύνδεση με Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Ας είμαστε ειλικρινείς, για να ξέρουμε πού πάμε. Όταν νομοθετούμε τέτοια πράγματα, σημαίνει, ή ότι εθελουφλούμε, ή ότι δεν ξέρουμε το σημερινό καθεστώς μέσα στο οποίο κινείται η πραγματικότητα.

Αν δε καταργήσουμε το άρθρο 14, παράγραφος 9, και αφήσουμε τα πράγματα να λειτουργήσουν ως έχουν θα δείξουμε ότι είμαστε σοβαροί απέναντι σ' αυτό που αντιμετωπίζει σήμερα ο ελληνικός λαός, τη δικτατορία των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας. Τουλάχιστον να δείξουμε με τη συμπεριφορά μας ότι ξέρουμε τι γίνεται. Όλα αυτά που εμείς θεσμοθετούμε στο Σύνταγμα ότι θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι οι ιδιότητες αυτές του «Βασικού Μετόχου» ασκούν αθέμιτη επιρροή, αλήθεια με ποια διαδικασία, σε ποιο δικαστήριο, σε πόσο χρόνο και με τι στοιχεία; Πρέπει αμέσως να εξαλειφθούν, γιατί θίγουν τη σοβαρότητά μας.

Κάνω, λοιπόν, την πρόταση να σκεφτούμε πρώτα έναν εκτελεστικό νόμο, αν θέλουμε να ασκήσουμε μια επιρροή στη λειτουργία των Μ.Μ.Ε. και να προσαρμόσουμε τη συνταγματική διατύπωση ακολούθως. Δηλαδή να θωρακίσουμε εκτελεστικό νόμο με συνταγματική διατύπωση. Γιατί έτσι όπως πάμε να ποδοφτιάχνοντας μια γενικότερη αλληλοσυγκρουόμενη διατύπωση στο Σύνταγμα και με βάση αυτό θα δημιουργήσουμε εκτελεστικό νόμο, θα έχουμε έωλες καταστάσεις. Είναι σαν να κουβαλάμε νερό με καλάθι και εγώ σαν Βουλευτής του ελληνικού Κοινοβουλίου κάτι τέτοιο δεν το δέχομαι.

Πάω στο άρθρο 17, όπου προστέθηκε η λέξη «πνευματική» ιδιοκτησία. Όλοι ξέρουμε –παροικούμε στην Ιερουσαλήμ– ότι αυτά είναι πιέσεις από αμερικάνικες εταιρείες, οι οποίες θέλουν να εξασφαλίσουν πνευματικά δικαιώματα στη χώρα μας κι όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά σε όλον τον κόσμο. Η λέξη αυτή θα τους δώσει περισσότερη «τροφή», γιατί εδώ έχουμε φτάσει στο οξύμωρο καθεστώς, ένα καφενείο στην Ακριτική Ήπειρο να πληρώνει τα ίδια δικαιώματα με μια καφετέρια στο Κολωνάκι, αν ακουστεί το τάδε τραγούδι της τάδε εταιρείας. Ρίχνουμε, λοιπόν, νερό στο μύλο αυτής της διαδικασίας με τη λέξη «πνευματική» και πρέπει να φύγει, από τη διατύπωση κατά τη γνώμη μου.

Πάω στο άρθρο 17, παράγραφος 6, στις απαλλοτριώσεις που κηρύσσονται για εφαρμογή πολεοδομικής νομοθεσίας. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και εδώ με βρίσκει αντίθετο η διατύπωση. Πρέπει να αφαιρεθεί. Και πολύ περισσότερο να μην αναφερθούμε σε απαλλοτριώσεις για αρχαιολογικούς λόγους. Γιατί πρώτα-πρώτα οι απαλλοτριώσεις που γίνονται σε αρχαιολογικούς χώρους αναφέρονται σε εκτάσεις δεκάδων εκατοντάδων χιλιάδων στρεμμάτων. Δηλαδή αυτομάτως για οικονομικούς λόγους η αρχαιολογική προστασία στη χώρα μας τινάζεται στον αέρα. Μόνο στην περιοχή της Πρέβεζας έχω να σας πω στην αρχαία Νικόπολη που είναι μια αρχαία πόλη έχει δεσμευτεί από την αρχαιολογία μια μεγάλη έκταση. Θα αναφερθώ στις πολεοδομικές απαλλοτριώσεις.

Παλαιότερα, πριν από είκοσι χρόνια υπήρχε εκτελεστικός νόμος που έλεγε: Αν δεν υλοποιηθεί η απαλλοτρίωση μέσα σε έξι-οκτώ μήνες, τότε αυτομάτως απελευθερώνεται η ιδιοκτησία. Μπορούμε, λοιπόν, μ' έναν εκτελεστικό νόμο να καλύψουμε το κενό που πράγματι σήμερα υπάρχει, αλλά να μην υπάρχει προς Θεού αναφορά στο Σύνταγμα.

Σχετικά πάλι με το άρθρο 20 πιστεύω ότι είναι φλύαρο αυτό. Εγώ δεν είμαι και νομικός, αλλά πιστεύω ότι η υπάρχουσα γενική διατύπωση στο Σύνταγμα μας καλύπτει.

Ολοκληρώνω με το άρθρο 22. Η προσθήκη αυτής «της κοινωνικής συνοχής για εξασφάλιση ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, ή εξασφάλιση εγγυημένου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης», πιστεύω ότι είναι μια αναφορά άλλοθι, ένα ευχολόγιο, χωρίς ουσιαστικό αντίκρισμα. Γιατί δεν προσδιορίζεται αντικειμενικά και δεν μπορεί να προσδιοριστεί αντικειμενικά ποιο είναι το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, ποια είναι η αξιοπρεπής διαβίωση; Απλώς κάνει το ελληνικό Κοινοβούλιο μια

ευχή, η οποία είναι αυτονόητη. Πιστεύω, λοιπόν, πάλι για λόγους σοβαρότητας ότι αυτό πρέπει να φύγει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως καταλάβατε, μίλησα ελεύθερα προσωπικά, ως Βουλευτής του ελληνικού Κοινοβουλίου. Αισθάνομαι ότι μέσα σε αυτήν την Αίθουσα, σε αυτήν την Επιτροπή, επειδή λείπει και το Π.Α.Σ.Ο.Κ. έχουμε μια πρόσθετη υποχρέωση όλοι οι συνάδελφοι ανεξάρτητα από κόμματα, να βρούμε μια κοινή συνιστώσα. Να κάνουμε τροποποίηση του Συντάγματος, σοβαρά και υπεύθυνα που θα οδηγήσει σε περαιτέρω ενδυνάμωση του Συντάγματος και κατ' επέκταση του ελληνικού λαού, απέναντι στην καταπίεση που αισθάνεται σήμερα από τα Μ.Μ.Ε. και πρέπει εδώ να είμαστε ειλικρινείς. Όσο περνά ο καιρός, αποδυναμώνεται ο ρόλος του Κοινοβουλίου και των πολιτικών. Κανένα άρθρο 14 παράγραφος 9, δεν μας έχει προστατεύσει. Τουλάχιστον να είμαστε και εμείς ήσυχoi με τη συνειδησή μας να βρούμε άλλα όπλα να παλέψουμε. Όχι με αυτά τα ψευδεπίγραφα ότι δήθεν προσπαθούμε να θωρακίσουμε τη δημοκρατία μας.

Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, μήπως μπορώ να έχω το λόγο σας παρακαλώ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριοι συνάδελφοι, ο κ. Τζαβάρας θέλει να πει δυο λόγια, θα του δώσουμε τη δυνατότητα.

Ορίστε, έχετε το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Δεν είμαι βέβαια μέλος της Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Δεν πειράζει, υπάρχει διάταξη στον Κανονισμό που λέει και μη μέλη...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Το γνωρίζω, κυρία Πρόεδρε, και γι' αυτό ζήτησα το λόγο, σας ευχαριστώ.

Κατ' αρχάς θεωρώ ότι σε αυτήν την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, θα πρέπει οπωσδήποτε να προφυλαχθεί, ως κόρη οφθαλμού απ' όλους μας, η πολύ στενή, η πολύ συγκεκριμένη και η πολύ κανονική, θα έλεγα προσπάθεια, για να μην επαναληφθεί το πνεύμα του 2001 στην Αναθεώρηση. Είναι γνωστό, κύριοι συνάδελφοι, -κυρία Πρόεδρε, πολύ καλύτερα από εμάς το γνωρίζετε- ότι έχει κατακριθεί η Αναθεώρηση του 2001 από έγκριτους συνταγματολόγους, αλλά και από νομικούς της πράξης, γιατί μας έδωσε μια Αναθεώρηση, η οποία ουσιαστικά δεν έκανε τίποτε άλλο, από το να εκνομεύσει, όπως πολύ προσφυώς είπε ο κ. Μανιτάκης, το Σύνταγμα. Από το να σχετικοποιήσει δηλαδή τη διάκριση, μεταξύ του Συντάγματος και της αναθεωρητικής διαδικασίας και του απλού νόμου, δηλαδή της νομοθετικής διαδικασίας. Και αυτό φαίνεται στα εξής σημεία:

Πρώτον, στο ότι κράτησε ένα χαρακτήρα περιπτώσιολογικό, λεπτομερειακό και κυρίως έδωσε ρυθμίσεις συνταγματικές που απαντούσαν στις ανάγκες συγκεκριμένης πολιτικής και κοινωνικής συγκυρίας.

Θεωρώ προσωπικά ότι αυτή είναι και θα μείνει μία ατυχής προσπάθεια Αναθεώρησης του Συντάγματος του 1975 που και ως κείμενο είναι πράγματι πολύ ορθά δομημένο και από πλευράς ύψους και από πλευράς περιεχομένου, γιατί και η λογοτεχνία κάτι ξέρει από δικαιοσύνη.

Το δεύτερο πολύ σοβαρό ζήτημα είναι ότι κατεβλήθη προσπάθεια, με την Αναθεώρηση του 2001, να γίνει μία εκνομίκευση πολιτικών και κοινωνικών σχέσεων, οι οποίες θα έπρεπε να είναι μακριά κάθε συνταγματικής ρυθμίσεως.

Συγκεκριμένα εκτός απ' όλες τις διατάξεις, αξίζει να αναφερθεί ως κορωνίδα η διάταξη του άρθρου 14 παράγραφος 9, μία ρύθμιση η οποία ενέπλεξε την Ελλάδα σε περιπέτειες απ' όπου δεν νομίζω ότι εξήλθε τονωμένη η συνείδηση της νομικής παιδείας και της νομικής ρύθμισης που μπορεί να γίνεται μέσα από την κοινοβουλευτική ή την αναθεωρητική διαδικασία.

Αυτό με το οποίο συμφωνώ -και θα το καταθέσω εκφράζοντας την προσωπική μου άποψη- είναι ότι σ' αυτήν τη διάταξη του άρθρου 14 παράγραφος 9, θα πρέπει να περιορισθούμε στο να διακηρύξουμε κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο, όπως ταιριάζει σ' ένα συνταγματικό κείμενο, ότι η πολιτεία, το κράτος έχει υποχρέωση να διασφαλίζει τη διαφάνεια στη χρηματοδότηση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που ως επιχειρήσεις θα

πρέπει να λειτουργούν σεβόμενες τους κανόνες του ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού. Νόμος θα πρέπει να ορίσει τα μέτρα, τα μέσα και τις κυρώσεις με τις οποίες αυτό το καθεστώς της διαφάνειας θα γίνει απτή κοινωνική, πολιτική και νομική πραγματικότητα.

Δύο ακόμα σημειώσεις, γιατί δεν θέλω να κάνω κατάχρηση του χρόνου που φιλόξενα μου παραχωρήθη. Το πρώτο είναι η αναφορά που γίνεται –θα συμφωνήσω με τον κ. Τρυφωνίδη– στο άρθρο 17, για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Με βρίσκει διαφωνούντα για τον εξής λόγο: Το άρθρο 17 είναι γνωστό ότι κατοχυρώνει συνταγματικά το ατομικό δικαίωμα της ιδιοκτησίας ως ιδιοκτησίας βεβαίως νομυμένης της σχέσεως του ατόμου, του πολίτη με συγκεκριμένο ενσώματο, εμπράγματο περιουσιακό στοιχείο. Αναφέρεται, δηλαδή, στην εμπράγματη ιδιοκτησία που αποτελεί βεβαίως θεμέλιο κάθε υγιούς κοινωνικής και οικονομικής υπόστασης, σε κοινωνικό επίπεδο. Η αναφορά όμως, σε αυτήν την περίπτωση και της πνευματικής ιδιοκτησίας θεωρώ ότι είναι ανεπιτυχής γιατί βάζει στην ίδια ρύθμιση δύο πράγματα που ανάγονται σε διαφορετικές πηγές ή σε διαφορετικές νομικές θεμελιώσεις, αφού είναι δεδομένο ότι η πνευματική ιδιοκτησία δεν είναι εμπράγματο δικαίωμα στα προϊόντα της διάνοιας του δημιουργού, αλλά αποτελεί ακριβώς την προέκταση στο χώρο των προϊόντων της διάνοιας του απολύτου δικαιώματος που έχει ο δημιουργός στην προσωπικότητά του.

Υπ’ αυτήν την έννοια συμφωνώ ότι καλύπτεται –όπως πολύ σωστά είπε και η κυρία συνάδελφος– από άλλες διατάξεις που νομίζω ότι επαρκώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν συνταγματική βάση για την προστασία αυτών των δικαιωμάτων, τα οποία βεβαίως και σπουδαία είναι και άξια προστασίας, με νόμο όμως που μπορεί να ψηφίσει η Βουλή.

Ως προς το δεύτερο, αφορά το άρθρο 20. Η διατύπωση του άρθρου 20 πράγματι και επιτυχής υπήρξε και κατά την εφαρ-

μογή και από το Συμβούλιο της Επικρατείας και από τα διοικητικά δικαστήρια έχει δώσει λαβή και αφορμή για μία πλούσια, περιεκτική και πολύ σημαντική νομολογία για την προστασία του συγκεκριμένου ατομικού δικαιώματος. Το να συμπεριληφθεί ως ειδική αναφορά και η προστασία του δικαιώματος της προσωρινής δικαστικής προστασίας, θεωρώ ότι είναι περιττό, γιατί μέσα στο δικαίωμα για παροχή δικαστικής προστασίας, στο μείζον δηλαδή, περιέχεται και το έλασσον που είναι η προσωρινή δικαστική προστασία.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε και εμείς.

Κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση της πρώτης ενότητας. Αύριο θα προχωρήσουμε στη δεύτερη ενότητα που είναι μόνο του το άρθρο 16, με όλες τις παραγράφους που έχει προταθεί η τροποποίησή τους.

Την επόμενη εβδομάδα –θα βγει ημερήσια διάταξη αύριο– θα είναι οι ενότητες τρίτη και τέταρτη. Δηλαδή, είναι η πρώτη ομάδα των άρθρων που αφορούν τους Βουλευτές, όπως τα ασυμβίβαστα, η βουλευτική ασυλία, τα κόμματα και η δεύτερη ενότητα είναι μόνο του το άρθρο 24.

Θα σας δοθεί μία διατύπωση από μένα, όπως αυτή που εδόθη σήμερα και παρακαλώ τους συναδέλφους που ενδιαφέρονται να δώσουν διατυπώσεις, να τις δώσουν εγκαίρως στην υπηρεσία για να μπορέσουμε να τις διανεμήσουμε.

Κύριοι συνάδελφοι δέχεσθε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση της Επιτροπής και ώρα 13.00’ λύεται η συνεδρίαση για αύριο ημέρα Πέμπτη 21 Φεβρουαρίου 2008 και ώρα 10.00’ με αντικείμενο εργασιών της επιτροπής: επεξεργασία και εξέταση του άρθρου 16 παράγραφος 1,5,6,7,8 και προσθήκης και του άρθρου 111 παράγραφος 2. (Β’ ενότητα).

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ

